

itua

No. **1/2012** ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasiakaslehti

8 Oli niin huonot rehunkekoilmat

12 Tulipalon jälkeen uusi alku

16 Kiinnostaako maatilanyhtiöittäminen?

PRO
Agria

4 ProAgria tiedottaa

TERVEEN YLPEITÄ OMASTA LAADUSTA

Suomalaista maataloutta ja elintarviketuotantoa syyllistetään aika ajoittain milloin milläkin väitteellä. Tuttuja ovat tv-ohjelmat ja lööpit huonosta eläinten kohtelusta, maataloudesta Itämeren saastuttajana, EU-tukien määristä ja väärinkäytöksistä, jne.

TOTUUS ON KUITENKIN TOINEN. Mutta valitettavasti amerikkalainen sanonta ”good news – no news” pitää paikkansa. ”Hyvät uutiset” maataloudesta eivät myy mediassa. Itse ne kannattaa kuitenkin tiedostaa ja sisäistää – jo yksistään terveen itsetunnon vuoksi.

OLLAAN TERVEEN YLPEITÄ MM. SEURAAVISTA SAAVUTUKSISTA

- suomalainen maito on laadultaan EU:n parasta
- suomalaisia sikoja hoidetaan paremmin kuin muissa EU-maissa – asian totesi Helsingin yliopiston tutkimus viime syksynä
- kotieläinten tautitilanteemme on erinomainen – viimeksi sikataloutemme nujersi tehokkaalla toiminnallaan porsasyskän pois tautiluetteloistamme. Sama tauti on yleinen kaikissa muissa EU-maissa
- siipikarjanlihan ja kananmunien salmonellariski on maassamme olematon, ja Suomessa salmonellan vastustamisessa on mukana koko ketju rehusta alkaen
- suomalaiset munantuottajat ottivat todesta häkkimuna-kiellon tämän vuoden alusta – 13 vuoden siirtymäaika oli puolestaan liian lyhyt mm. hollantilaisille
- suomalaisen maatalouden lannoitefosforin määrä on alentunut seuraavasti: 80-luvulla yli 30 kg/ha, 1995 20 kg/ha, 2011 6,5 kg/ha – vähitellen ympäristöviranomaisetkin tiedostavat, että Suomenlahden fosforikuorma on tullut ja tulee pääosin idästä ja kaakosta

Rinta rottingille näistä saavutuksista – itsestään ne eivät ole tulleet. ■

ANTTI SILJAMÄKI
päätoimittaja

KUVA: Studio Piquant/Antti Hallakorpi

” ME SUOMALAISET
OLEMME MAIDON YSTÄVIÄ.
Mikäpä sitä on juodessa,
kun se on laadultaan
korkeatasoista.

Etelä-Pohjanmaa
itua 1 • 2012

LEHDEN JULKAISIJA
PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA
Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki
puh. 06 416 3111
fax 06 416 3448
www.proagria.fi/ep

PÄÄTOIMITTAJA
Antti Siljamäki, toimitusjohtaja
puh. 06 416 3401, 0400 365 997
antti.siljamaki@proagria.fi

Itua -lehti on ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasiakaslehti.
Lehden painos 10 000. Lehti ilmestyy neljästi vuodessa.

Valmis aineisto toimitetaan ensisijaisesti sähköisesti osoitteeseen:
itua@proagria.fi. Lisätietoja voitte kysellä toimitussihteeriltä.

TOIMITUSSIHTEERI
Miia Lenkkeri, tiedottaja
puh. 0400 159 118
miia.lenkkeri@proagria.fi

ILMOITUSMYYJÄ
Seppo Laitila
puh. 0400 954 747
mainosseppo@netikka.fi

VALOKUVAAJA
Jarmo Vainionpää, puh. 040 569 5404, jarmo.vain@netikka.fi

EVÄITÄ HANKKEESTA 12
Kylässä Hilmolan tilalla

WEBLAMMAS 5
On nyt käytössä

SARKA-MESSULLA 10
Olemme mukana

TULIPALON JÄLKEEN 14
Elämä voittoa

YHTIÖITTÄMINEN 16
Onko ajankohtaista?

SISÄLLYSLUETTELO

- 2 Pääkirjoitus
- 3 Ajankohtaista
- 4 ProAgria tiedottaa
- 7 Presidenttiehdokkaat
- 8 ”Oli niin huonot rehuntekoilmat”
- 10 Olemme mukana Sarka-messuilla
- 12 Emolehmätuotannon Laihian malli
- 14 Tulipalon jälkeen uusi alku
- 16 Veromuutoksista kannusteita maatalon yhtiöittämiseen
- 20 WebLammas
- 24 Veikon terveiset
- 26 Kohti täydellistä ruisleipää
- 27 Yhteystiedot

15 ”Kyllä vaikeuksista selviää tavalla tai toisella, elämä jatkuu!”

” PARI SANAA KANNESTA

Itua on kolahtanut postilaatikkoosi jo vuoden 2008 alusta lähtien. Kuten jo lehden kannesta huomaat, Itua-lehti on käynyt tuunauksessa. Tuunauksen ansios- ta lehtemme on nyt entistä selkeämpi ja siksi siis miel- lyttävämpi lukea. Tiesitkö muuten, että kaikki vanhat lehtemme voit käydä lukemassa kotisivuiltamme www.proagria.fi/ep. Mukavia lukuhetkiä!

” MIKSI VALITA PROAGRIA TILIPALVELUT?

Vahvuutemme on henkilökunnan monipuolinen osaaminen! Meillä kirjanpitosi tekijä on ammattilainen, joka tuntee maatalouden erityispiirteet.

Perustelee palvelupäällikkö TIMO PAJULA

EI MITÄÄN HÄTÄÄ

TAPANIN- JA HANNUN-PÄIVÄN MYRSKYT SEN TAAS OSOITTIVAT. KUINKA HAAVOITTUVAINEN MEIDÄN ARKEMME ILMAN SÄHKÖÄ ON. Tällä Luopajärvellä selvittiin n. puolen vuorokauden katkoilla. Mitä se arki onkaan ollut kautta maan niissä talouksissa, joissa sähköä on odotettu jopa 10 vuorokautta. Meillä yhdet lypsyt tehtiin aggregaatin avustamana, sellainen hommattiin jo 10 vuotta sitten. Pyry-myrsky ruuteli silloin aluetamme kovalla voimalla.

Vuodenvaihdetta pistää muistelemaan mitä kaikkea vuoden aikana tapahtuikaan. Tämä tarina on tosi! **Hipsu-niminen hieho** oli ennen iltalypsyä kovassa kiimassa. Toimilupalaisena hoidan siemennykset itse, joten kun saimme isännän kanssa lypsyt tehtyä, oli siemennyksen vuoro. Hipsu ei ollut olleenaan yhteistyökäytyn meidän kanssa. Hiehot ovat meillä vanhaan navettaan tehdyssä pihatossa, jossa ”kivasti” pääsee

juoksemaan kiinniottajia karkuun. Saimme Hipsun parteen, mutta ketteränä hän vielä siitän meiltä onnistui karkaamaan. Tilanteesta alkoi olla huumori kaukana, näissä hetkissä sitä parisuhdetta testataan.

Lopuksi Hipsu oli parressa kiinni ja itse toimenpide alkoi. Hipsu vaan ei ollut ptkääkään sillä tuulella, jotta joku on häntä ropeltamassa. Alkoi armoston kiemurtele ja potkiminen. Koitahan siinä nyt saada pistolettia sujahtamaan oikeaan osoitteeseen, kun liikkeet ovat salamannopeita tempoiluja puolelta toiselle. Haalarin taskussa oleva puhelin alkoi soida. Tiesin Santerin sellonsoiton opettajan soittavan, koska olimme niin sopineet. Puhelin soi ja soi. Hipsu rauhoittui ja jäi aivan kuin kuuntelemaan musiikkia. Sain lopulta siemennyksen tehtyä aivan helposti. Taskustani soi **Samuli Edelmännin kappale: EI MITÄÄN HÄTÄÄ**. Musiikin voima tuli hauskalla tavalla todistettua! Soitin opettajalle, kun tilanne oli saatu hoidettua. Opettaja

PUHEENVUORO - LUOPAJÄRVELLÄ TAMMIKUU/2012

otti vähintäänkin hämmennyneenä kiitokseni hiehon rauhoittamisesta vastaan. Samalla tuli sovittua soitotutunnin aika sopivaksi molemmille.

Tämä vuosi on J-vuosi. Kaikki syntyvät vasikat saavat J-kirjaimella alkavan nimen. Meidän vuotemme alkoi parhaalla mahdollisella tavalla. Heti vuoden ensimmäisenä päivänä poiki kolme lehmää, **Vega, Arka ja Aamuvirkku**. Jokainen teki lehmävasikan. **JUPITER, JÄNNÄ ja JustHERÄS** saavat toivottavasti kavereikseen monta muutakin lemmuvasua vuoden mittaan. Sosiaalinen media tuntuu olevan päivän sana. Tilamme tapahtumiin pääsee tutustumaan myös Facebookissa. Koskenojan tilan sivuille päivittäin tilamme tapahtumia, niin hyviä kuin niitä vähemmän toivottaviakin. Ja todeksi olen huomannut vanhan sanonnan. Jaettu ilo on kaksinkertainen ja huolista puolet katoaa, kun murheensa jakaa. ■

LIISA VUORELA

PROAGRIA tiedottaa

RUOKAKOULUT, KEVÄT 2012

Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalossa, ravintola Trahteerin keittiötiloissa:
To 23.2. Rukiasta leipää 40 € / hlö
Ti 27.3. Pääsiäisen herkut 45 € / hlö
La 17.4. Karjalaiset/rukiiset piirakat
La 12.5. Äitienpäiväkahvipöytä 50€/tiimi
Ke 13.6. Grilliherkkua 50 € / hlö
Viikolla 46 isänpäivän jälkeen
Äijien lihakurssi
LUE LISÄÄ NETISTÄ:
WWW.PROAGRIA.FI/EP/NAISET

ILONPÄIVÄ LA 14.4.

Lapuan Vanhassa paikussa.
LUE LISÄÄ:
WWW.PROAGRIA.FI/EP/NAISET

Työkaluja maitotilan johtamiseen

Uusi maitotilojen koulutushanke starttaa tänä vuonna ProAgria Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaan sekä TTS:n yhteistyössä. Tavoitteena on vahvistaa eteläpohjalaisen, pohjalaisen ja keskisuomalaisen maidontuotannon kilpailukykyä ja edistää alan toimijoiden välistä yhteistyötä. Uudessa MaitoPisnes -hankkeessa osaamisen haasteisiin pyritään vastaamaan kolmen koulutuskokonaisuuden avulla. Nämä kokonaisuudet ovat investoinnit ja tekniikka, ruokinta ja rehustus ja elintarvikelaatua kannattavasti terveillä eläimillä. Koulutushanke on talouspainotteinen ja eri osa-alueisiin pyritäänkin tuomaan myös taloudellinen näkökulma eri vaihtoehtojen vertailun tueksi.

Investoinnit ja tekniikka osuus keskittyy tarjoamaan koulutusta talouden hallinnasta, töiden organisoinnista ja investointien suunnittelusta. Ruokinta ja rehustus osion ytimessä on ruokinnan kokonaisvaltainen hallinta pellolta maitotankkiin. Elintarvikelaatua kannattavasti terveillä eläimillä keskittyy elintarvikkeiden laadun hallintaan.

Tavoitteena on antaa koulutuksien avulla maitotiloille valmiuksia saavuttaa parempia tuloksia niin tuotannossa kuin taloudessakin. Lisäksi koulutuksiin osallistuneet yrittäjät oppivat tarkastelemaan omaa tuotantoaan oikeilla välineillä, jolloin omien mahdollisuuksien ja rajoitteiden tunnistaminen helpottuu. Oman tilan tunteminen helpottaa riskien hallintaa ja avaa uusia näkökulmia toimintaympäristön muutoksiin varauduttaessa. Tervetuloa mukaan! ■

Sikatalan pohdintoihin apua meiltä

Sikatalouden pitkään jatkunut kriisi on saanut tuottajat miettimään tulevaisuuttaan. Lopettamiseen tai tuotannon muutoksiin ei kannata kuitenkaan suin päin ryhtyä, vaan laskea vaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset.

Eniten tulevaisuuttaan näyttävät miettivät porsastuotantotilat. Huono kannattavuus ja markkinointivaikeudet ovat vaivanneet jo vuosia ja motivaatio on koetuksella. Nykytuotannon vaihtoehtoina on tuotannosta luopuminen, eläinmäärän vähentäminen tai lihaskasvatukseen siirtyminen.

Kotieläintaloudesta luopuminen tekee loven tilan tukipottiin. Porsastuotannon vaihtaminen lihaskasvatukseen puolestaan johtaa epävarmuuteen porsaiden saatavuudesta. Työmäärä ja rehuviljan tarve myös vaihtelevat tuotantomuodosta riippuen.

Muutos tuotannossa johtaa myös tilan rahavirran muuttamiseen. Muu toiminta on mukautettava sen mukaisesti. Jos sikataloudesta saadut tulot jäävät pois, täytyy toimeentulo saada järjestettyä muuten.

Avuksi pohdintoihin ProAgria tarjoaa tulevaisuuskeskustelua. Sen avulla

voidaan käydä läpi eri vaihtoehtoja ja miettiä niiden taloudellista vaikutusta. Suunnitelmia voidaan tarkentaa laatimalla tilalle uuden tuotannon mukainen budjetti tai maksuvalmiutta laajemmin selvittävää kassavirtalaskelmaa.

ProAgrian rakennussuunnittelijoilta saa apua sikalan rakenteissa tehtäviä muutoksia suunniteltaessa. Uuden tilanteen mukaisia viljely-, lannoitus- ja ruokintasuunnitelmia saa kasvinviljely- ja kotieläinneuvoilta. ■

KOULUTUSKALENTERI

Tammikuu 2012

30.1.-1.2. Vadelman viljely, Osara (Hämeenkyrö)
Koulutuspäivät ovat MarjaTsemppi-hankkeen osallistumismaksun maksaneille ilmaisia, muille 25 € + alv/pv. Ruokailu omakustanteinen.
Arja Raatikainen 050 377 9530

31.1. Maatilojen sukupolvenvaihdosilta, Isokyrö
Tilaisuus on maksuton.
Samuli Lampinen 040 526 0147

31.1. Lammastilan eläinaineksen hallinta -koulutus, Kaustinen
Hinta 20 euroa/hlö + alv 23%.
Elina Vainio 040 199 0143

Helmikuu 2012

1.2. Investointi-/kuivuripäivä, Seinäjoki
Kohderyhmänä viljanviljelijät.
Tilaisuus on maksuton.
Mikko Kraatari 040 137 3599

3.2. Rakennusratkaisuja lammas- ja vuohitilalle, Seinäjoki
Kouluttajana Norjan tunnetuin lammas- ja vuohipuolen rakentamisasiantuntija Svein Johnsen, Landbruk Nord. Huomaa Sarkamessujen sama ajankohta, kätevää vierailua molemmissa. Hinta 25 euroa + alv 23%.
Elina Vainio 040 199 0143

7.2. Maatilojen sukupolvenvaihdosilta, Ylihärmä (Kauhava)
Tilaisuus on maksuton.
Unto Kangas 040 766 7598

Lämpöpumput
8.2. Sikaloissa, Ilmajoki
9.2. Siipikarjatiloilta, Kuortane
15.2. Navetoissa, Seinäjoki + Ilmajoki
Tilaisuudet ovat maksuttomia.
Ville Hakala 040 673 4707

Lammastilan terveydenhuoltokoulutukset
Kouluttajana ELL Johanna Rautiainen.
9.2. Keski-Suomi
10.2. Keski-Pohjanmaa
16.2. Etelä-Pohjanmaa
6.3. Pohjanmaa
Hinta 20 euroa + alv 23%.
Elina Vainio 040 199 0143

8.-10.2. Marjakasvien luomuviljely, Osara
Koulutuspäivät ovat MarjaTsemppi-hankkeen osallistumismaksun maksaneille ilmaisia, muille 25 € + alv/pv. Ruokailu omakustanteinen.
Arja Raatikainen 050 377 9530

13.2. Maatilojen sukupolvenvaihdosilta, Lappajärvi
Tilaisuus on maksuton.
Samuli Lampinen 040 526 0147

14.2. Hevosien ensiapu, Seinäjoki
Kouluttajana ELL Helena Koskentalo.
Tilaisuus on maksuton.
Nanne Korpivaara 040 161 2552

14.2. Mansikan tehokas kastelu ja lannoitus -ryhmä: Mansikan kastelu, Seinäjoki
Koulutuspäivä on MarjaTsemppi-hankkeen osallistumismaksun maksaneille ilmainen, muille 25 € + alv. Ruokailu omakustanteinen.
Arja Raatikainen 050 377 9530

Maatilan biokaasupäivät
14.2. Kauhajoki
15.2. Kuortane
16.2. Kauhava
Tilaisuudet ovat maksuttomia.
Ville Hakala 040 673 4707

16.2. Luomulihtalouden pienryhmä, Seinäjoki
Hinta 20 € + alv.
Ulla Maija Leskinen 040 504 5591

17.2. Vuohien hyvinvointi ja terveys, Seinäjoki
Kouluttajana ELL Johanna Rautiainen.
Hinta 30 euroa + alv 23%.
Elina Vainio 040 199 0143

22.2. Maatilan sukupolvenvaihdospäivä, Seinäjoki
Tilaisuus on maksuton.
Samuli Lampinen 040 526 0147

28.2. Pensasmustikan viljely, Ikaalinen
Koulutuspäivä on MarjaTsemppi-hankkeen osallistumismaksun maksaneille ilmainen, muille 25 € + alv. Ruokailu omakustanteinen.
Arja Raatikainen 050 377 9530

Maaliskuu 2012

1.3. Perusparannuspäivä, Seinäjoki
Tilaisuus on maksuton.
Mikko Kraatari 040 137 3599

7.3. Mansikan tehokas kastelu ja lannoitus -ryhmä: Mansikan lannoitus, Lapua
Koulutuspäivä on MarjaTsemppi-hankkeen osallistumismaksun maksaneille ilmainen, muille 25 € + alv. Ruokailu omakustanteinen.
Arja Raatikainen 050 377 9530

Tuulesta energiaa maatilan tarpeisiin
6.3. Töysä
7.3. Jalasjärvi
8.3. Kauhajoki
Tilaisuus on maksuton.
Jari Luokkakallio 0400 297 235

13.3. Aurinkolämpö & -sähkö maatiloilla, Seinäjoki
Tilaisuus on maksuton.
Ville Hakala 040 673 4707

15.3. Viljan säilöntää ja kuivausta ilman öljyä, Seinäjoki
Tilaisuus on maksuton.
Ville Hakala 040 673 4707

18.-22.3. MarjaTsemppi: Opintomatka Belgiaan ja Hollantiin
Opintomatka hankealueen marjanviljelijöille. Opintomatalla tutustutaan monipuolisesti marja-alan eri toimijoihin. Kohteina on mm. tutkimuslaitoksia, huutokauppa, taimistoja ja marjanviljelytiloja. Tutustuminen myös EU-parlamenttiin Brysselissä. Katso matkaohjelma ja matkan hinta: www.proagria.fi/ep > Tapahtumat. Ilmoittautuminen 31.1. mennessä Arja Raatikaiselle 050 377 9530 tai Elli Ruutiatselle 040 180 1560

Rakentaminen – ilmanvaihto – valaistus
20.3. Siipikarjatilat Seinäjoki
21.3. Navetat Seinäjoki
22.3. Sikalat Seinäjoki
Tilaisuudet ovat maksuttomia.
Ville Hakala 040 673 4707

Hankkeissa tulossa, seuraa ilmoittelua:

Maatilan ekotehokkuus -hanke

Tulossa:

- Peltöenergia – olkikattilat
 - Briketöinti & pelletöinti
- Ville Hakala 040 673 4707

Lisää Luomua -hanke

20.3. Luomuviljaa teollisuudelle lisää
Hinta 20 euroa + alv.
Jari Luokkakallio 0400 297 235

21.3. Luomuvalkuaisrehuja karjatalouden tarpeisiin
Hinta 20 euroa + alv.
Jari Luokkakallio 0400 297 235

Ilmoittautuminen koulutuksiin:
(06) 416 3400, 040 706 3386,
koulutus.ep@proagria.fi tai
www.proagria.fi/ep > tapahtumat

Lisätietoja tulossa olevista koulutuksista ja tapahtumista:
www.proagria.fi/ep
> Tapahtumat

Koulutukset ovat osa ProAgria Etelä-Pohjanmaan MaitoPisnes-, Lisää Luomua-, Vilja 5000-, MarjaTsemppi- ja Monipuolinen lammas ja vuohi -hankkeita sekä Etelä-Pohjanmaan hevosalan koulutushanketta (HEKO). HEKO-hankkeen toteuttavat yhdessä Sedu Aikuisopetus ja ProAgria Etelä-Pohjanmaa. ProAgria Etelä-Pohjanmaan Maatilan ekotehokkuus -hanke sekä Tilusjärjestely- ja sukupolvenvaihdoshanke järjestävät tiedotustilaisuuksia.

MAITOTILOJEN SOPIMUKSET uusitaan kaikilla asiakastiloillamme viimeistään helmikuun aikana.

MAITOTILOILLA UUDET PAKETIT KÄYTTÖÖN

Kotieläinagrolit tekevät maitotiloilla parhaillaan uusia palvelusopimuksia, joissa sovitaan tilojen kanssa tuotosseurannasta ja ruokinnanohjaus -palvelusta. Palvelun perustana on edelleen tuotosseuranta.

Ruokinnanohjauksen laajuudesta ja tavoitteista sovitaan omana palveluna. Ruokinnanohjauksessa paneudutaan entistä käytännölläisemmin ja tavoitteellisemmin karjan ruokinnan toteutukseen, seurantaan ja suunnitteluun.

RUOKINNANOHJAUS Tavoitteena on löytää tilalle taloudellisesti ja tuotannollisesti hyvä ruokintamalli. Palveluun kuuluu säännöllinen yhteydenpito, ruokinnan onnistumisen arviointia sekä ruokintasuunnitelman optimointia sen mukaan, kuinka laajan palvelun asiakas haluaa ostaa. Rehukustannus on maidon tuotannon suurin muuttuva kustannuserä. Ruokintaratkaisujen avulla pystytään tekemään tulosta tai voidaan myös menettää tuottoja.

Kotieläinagrolit ovat erikoistuneet erilaisten tilojen ruokintaan. Esimerkiksi tuotannon käynnistäminen investoinnin jälkeen tuo haasteita ruokinnalle ja tähän

tilanteeseen kannattaa hakea asiantuntija-apua.

RUOKINNANOHJAUKSEN KASVU -PAKETTI sopii tilalle, joka on juuri investoinut tai aikoo investoida tai muuten panostaa tuotannon kehittämiseen. Navetta pitää saada tuottamaan. Palvelun sisältöä voidaan muokata tilan tarpeisiin. Neuvoja käy tilalla useita kertoja vuodessa ja pitää yhteyttä tilaan. Kuntoluokitus sisältyy palveluun. Ruokinta suunnitellaan kaikille eläinryhmille. Rehubudjetoimi sisältyy myös pakettiin. Toteutukseen osallistumisen arviointia sekä ruokintasuunnitelman optimointia tarpeiden mukaan.

RUOKINNANOHJAUS TUOTTO -PAKETILLA tavoitteena on saada nykyisestä navetasta ja eläimistä mahdollisimman hyvä taloudellinen tulos. Ruokinnan onnistumista seurataan vähintään neljä kertaa vuodessa. Tilalle haetaan taloudellista ruokintavaihtoehtoa. Kuntoluokitus sisältyy palveluun ja ruokintaa suunnitellaan kaikille eläinryhmille.

RUOKINNANOHJAUS TOIMINTA -PAKETTI on suppein ruokintapalvelu, jossa tilalla käydään yksi ruokintakäynti ja tilan ruokinnanonnistumista seurataan toimistotyönä tilalta saatujen rehunkulutusten mukaan. Ruokintaa optimoidaan ja ruokintasuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

KOELYPSYTIEDOT Tuotosseurantaan kuuluu yksi neuvojan tilakäynti. Tilakäynnillä neuvoja käy aina navetassa. Tavoite on saada tuotosseurannan tiedot mahdollisimman nopeasti rekisteriin, raporteille ja hyötykäyttöön. Tiedot voi lähettää AMMU-ohjelmalla tai ilmaisella Pro-Tuotos Netti-palvelulla, jonka käytöstä saa tietoa omalta neuvojalta. Tietojen tallennuksen voi edelleen ostaa meiltä.

Tarvittaessa opastamme myös esimerkiksi lypsyrobottiloja tuotosseurannassa. ■

ARJA TALVILAHTI
Kotieläinagronomi
Palvelupäällikkö

NEUVOJEN KOMMENTTEJA UUTEEN TOIMINTAMALLIIN

> MITEN MAITOTILANEUVONNAN ASIAKAS VOI HYÖDYNTÄÄ KAUAHOJEN PALVELUPISTETTÄ?

— Olen toimistolla osan työajasta ja mm. tallennan tilojen tietoja, teen ruokintasuunnitelmien päivytystä ym. Tavoite on, että tilakäynnillä voisi keskittyä mm. navetassa kuntoluokitukseen, tulosten analysointiin ym.

— Tiedot koelypsystä voi laittaa minulle postissa, niin tallennan tiedot toimistolla

— Toimistolle voi sopia myös asiakastapaamisen, jolloin voi rauhassa keskittyä esim. ruokintasuunnitelman tulkintaan ja tekemiseen.

Auli Yli-Rahnasto, kotieläinagronologi, Kauhajoki

> MITÄ HYÖTYÄ ON SÄILÖREHUANALYYSISTÄ?

— Tiedät mitä syötät eläimillesi. Säilörehuanalyysin avulla saat fiksattua ruokinnan kohdilleen ja voit säätää ruokintakustannuksissa. Kun ruokinta on kohdallaan, myös maidon pitoisuudet ovat kohdallaan ja se näkyy suoraan maitotilissä. Myös muiden eläinryhmien ruokinnan saa parhaiten suunniteltua kun säilörehun laatu ja koostumus on tiedossa. Ei kannata kulkea pussi päässä, vaan on parempi täyttää se pussi säilörehunäytteellä ja laittaa menemään meijeriin. Säilörehuanalyysi kertoo myös säilönnän onnistumisesta ja kun rehu on tutkittu, seuraavalle kesälle on helpompi miettiä parannuskohteita.

Sari Vallinhovi, kasvintuotantoagronologi, nurmiviljely

> KUINKA RUOKINTA VAIKUTAA LEHMÄLIIKENTEeseen ROBOTILYPSYSSÄ?

— Lehmäliikenteen sujuvuus on robotilypsyn a ja o, jotta saadaan mahdollisimman paljon maitoa, tilan työ-määrä pysyy hallinnassa ja eläinten utareterveys pysyy hyvällä tasolla

— ruokinnan suunnittelussa on tärkeää käydä navetassa havainnoimassa eläimet, rehun laatu ruokintapöydällä, lehmien mahdollisuus saada rehua, laitteiden toimivuus ja navetan olosuhteet

— suunnitelmallisuus ruokinnassa on tärkeää ja ruokinnasuunnittelu perustuu aina rehunäytteisiin

— suunnitellaan ruokinta niin, ettei ei tule ongelmia esim. rehujen vaihtuessa

Johanna Mäntyharju, kotieläinasiantuntija

> MIKSI RUOKINNANOHJAUSPALVELUA PROAGRIALTA?

— Saat (puolueettoman) asiantuntijan pohtimaan kanssasi karjan ruokinta-asioita ja vertailemaan taloudellisia rehustusvaihtoehtoja. Taustatietoina käytetään karjasi tietoja, seurataan kuinka ruokinta on onnistunut ja sen pohjalta tehdään suunnitelma. Ruokinnan kriittiset pisteet löytyvät tunnusluvuista ja navetan sisältä.

— Saat taloudellista ja tuotoksellista näkökulmaa rehuvertailuun.

— Apuna pellolta tankkiin (pöydälle) on osaava joukko asiantuntijoita.

Marita Jääskeläinen, maitotilaneuvoja ■

Kolme kysymystä ehdokkaille

Presidentti Tarja Halonen on ollut uskollinen vieras Farmari-näyttelyssä. Itua-lehti otti selvää, aikooko uusi presidentti jatkaa Halosen mallia ja vieraillla Farmarissa. Suomen seuraava presidentti ratkeaa sunnuntaina 5.2.2012. itua-lehti toivottaa onnea loppukiriin sekä Niinistölle että Haavistolle!

KYSYMYKSET:

1. Suomalaisen viljelijän toimeentulo on EU-aikana heikentynyt. Millä keinoilla vinoutunut kehitys voidaan muuttaa?
2. Jos pidätte elintarviketuotannon omavaraisuutta strategisesti tärkeänä kysymyksenä, millä toimenpiteillä elintarviketuotannon omavaraisuus turvataan?
3. Presidentti Halonen on toimikaudellaan vierailut säännöllisesti Farmari – maatalousnäyttelyssä. Jos Teistä tulee presidentti, vierailletteko seuraavassa Farmari maatalousnäyttelyssä Seinäjoella vuonna 2013?

Sauli Niinistö WWW.NIINISTO.FI

1. Viljelijät tekevät arvokasta työtä, jota ilman Suomi ei pärjäisi. Maatalouden kannattavuuden parantamisessa keinona näen yhä vahvemman panostamisen markkinoille sekä kuluttajälähtöisyyden. Eli vastataan yhä paremmin kuluttajien kysyntään ja tuodaan yhä aktiivisemmin esille suomalaisen ruoan hyviä puolia. Näin voidaan pyytää tuotteista käypää hintaakin. Hyvänä esimerkkinä voisi nostaa monien tuottajien ja myös kaupan aktiiviset toimet lähiruuan tarjonnan lisäämiseksi. Myös maatalouden tukijärjestelmän tulee olla toimiva ja riittävä, mutta se tosiasia on nähtävä, etteivät tuet nykyisestä nouse. Positiivisena kädenojennuksena hallituksen suunnalta näen maatalouden ottamisen mukaan nyt tehtyyn raamiratkaisuun jäädyttämällä energiaveropalautuksen pienentäminen, sitoutumalla viljelijöiden työhyvinvoinnin kehittämiseen sekä selvittämällä erillistä kiinteistöverokantaa maatalouden tuotantorakennuksille.

2. Omavaraisuuskysymys on strategisesti tärkeä, nykypäivänakin. Tosiasia on myös, että Suomi on osa maailmankauppaa, jossa myös elintarvikkeet liikkuvat yli maiden rajojen. Kotimainen ruoantuotanto tulee kuitenkin säilyttää sillä tasolla, että huoltovarmuus toteutuu. On huolehdittava, että edellytykset maatalouden harjoittamiseen Suomessa säilyvät tulevaisuudessakin.

3. Ehdottomasti Farmari-maatalousnäyttelyssä vierailu laitetaan allakkaan, jos valituksi tulen.

Pekka Haavisto WWW.HAAVISTO2012.FI

Lukuisista pyynnöistämme huolimatta ehdokas Haaviston avustajakaarti ei ehtinyt toimittaa Itua-lehdelle Haaviston vastauksia. Jos hänet valitaan presidentiksi, palaamme asiaan samalla teemalla. ■

Vilja- ja siemenanalyysit Suomen Viljavasta

Suomen Viljavalla on laboratorioissaan nykyaikaiset vilja-analysaattorit, jotka kuuluvat Elintarviketurvallisuusviraston Eviran ylläpitämään NIT-viljaverkkoon. Ammattitaitoinen henkilökunta ja nykyaikaiset laitteet takaavat monipuolisen ja luotettavan analyysipalvelun.

		Leipä- ja rehuvilja	Mallas-ohra	Viljan-siemen	Nurmi-kasvit	Herne
Kokemäki	Puh. 010 3464 540	✓	✓	✓		
Koria	Puh. 010 3464 550	✓	✓			
Loimaa	Puh. 010 3464 590	✓	✓	✓	✓	
Mustio	Puh. 010 3464 610	✓	✓	✓		
Naantali	Puh. 010 3464 620	✓				
Perniö	Puh. 010 3464 640	✓	✓	✓	✓	✓
Seinäjoki	Puh. 010 3464 690	✓				
Ylivieska	Puh. 010 3464 720	✓		✓	✓	

Kysy analyysipalveluistamme lähimmästä toimipisteestämme.

Lisätietoja palveluistamme ja hinnastot löydät osoitteesta: www.suomenviljava.fi

Suomen
Viljava

Kotimaiset taitto-ovet

FIN DOOR

Puh. 0208 384 530
www.findoor.fi
findoor@findoor.fi

AAA
Korkin luottolukitus
Perustettu 1976

Kotimaiset kattoelementit ja runkotoimitukset maatalouden tuotantorakennuksiin.

NovaRoof Oy novarroof.fi

Puh. (06) 414 4095, Tuottajantie 29, 60100 SEINÄJOKI

Teräsrunkoiset Aki-Hallit

Aki-Jk malleihin esim. kylmäpihatot saat pääpiirustukset rakennuslupa- ja tukihakemuksia varten veloituksetta.

- konehallit ja katokset
- pihatot • korjaamot
- maneedit
- teollisuushallit
- liiketilat
- kiinteän polttoaineen varastohallit
- kattilahuoneella
- 040-554 9588

p. (02) 559 1400
Myynti: **AGRI MARKET**
www.agrimarket.fi

Hyödynnä huomattavat keskittämisedut

Maatilavakuutusasiakkaanamme saat seuraavat keskittämisedut:

20 % ALENNUSTA henkivakuutuksesta

50 % ALENNUSTA lasten ja aikuisten sairauskuluvakuutuksesta

30 % ALENNUSTA aikuisten tapaturmavakuutuksesta

30 % ALENNUSTA jatkuvasta matkustajavakuutuksesta

Tervetuloa!

Otamme sen henkilökohtaisesti.

www.lahivakuutus.fi

HIETALAHTI JA POJAT OY

TOIMITAMME BETONISTA

- TEOLLISUUSHALLIT • MAATALOUSELEMENTIT
- VÄESTÖNSUOJAELEMENTIT • ASUINRAKENNUKSET

Hietalahdentie 46, 69510 HALSUA
p. (06) 860 5000, f. (06) 860 5070
hp@halsua.fi myynti@halsua.fi
www.hietalahtijapojat.fi

REHUNTEOSSA Säitä emme voi hallita - mutta niihin sopeutumalla voi saada hyvää rehua aikaiseksi.

”OLI NIIN HUONOT REHUNTEKOILMAT”

Ei mene putkeen ei. D-arvo 57, raakavalkuainen 10, liikaa maitohappoja, liian vähän sokeria, maittavuus 80, energia-arvo 10 Mj. Aina on neuvojalla sanomista, vaikka kuinka yritettäisiin tehdä rehua kaikkien taiteen sääntöjen mukaan.

Ruokinnan suunnitteluohjelma surraa itsensä umpisolmuun eikä sopivaa seosta saa edes kikkailemalla. Ja jos ei ole neuvojalla sanomista, niin lehmät ei joko syö, lypsä tai liiku. Voiko se hyvän säilörehun tekeminen olla vuosi toisensa jälkeen niin vaikeaa? Mikä neuvoksi?

ETELÄ-POHJANMAA on valittavasti jäänyt jälkeen muista ProAgria-alueista Artturi-näytteiden perusteella säilörehun ruokinnallisissa ja tänä vuonna erityisesti myös säilönnällisissä laadussa. Olosuhteet

nuurmien kasvattamiselle ovat kuitenkin vähintäänkin kohutuulliset, sijoitettavaa karjantantaa löytyy ja varmasti niitä tehokkaita korjuukoneitakin, puhumattakaan tehokkaista isännistä ja emännistä. Rehuntekoilmoja ei toki voi aina valita, mutta kuin ihmeen kaupalla huonoimpanakin kesänä joku onnistuu ne hyvätkin rehut tekemään. Millä tämä tietotaito saataisiin siirtymään meidän kaikkien suhteeseen. Hyvässä säilörehulla on helppo lypsättä lehmä, alentaa ostorehukustannuksia ja helpottaa omaa työtä. Hyvä säilörehukaan ei kuitenkaan kasva ilman panostusta, jatkuvaa kehittämistä ja itsensä likoon laittamista. Omiin toimintatapoihin sopivimmat seokset, lannoitustavat, kasvinsuojelut, koneet ja korjuutavat on meidän jokaisen

NurmiArtturi-hankeessa ja aina vaan syvemmälle puretutaan juuri alkaneessa Maito Pises –hankeessa.

TULOS PELLOLTA Maitotilan tulos lähtee sieltä pellolta, se on varmasti kaikille itsestään selvyyttä. Hyvällä säilörehulla on helppo lypsättä lehmä, alentaa ostorehukustannuksia ja helpottaa omaa työtä. Hyvä säilörehukaan ei kuitenkaan kasva ilman panostusta, jatkuvaa kehittämistä ja itsensä likoon laittamista. Omiin toimintatapoihin sopivimmat seokset, lannoitustavat, kasvinsuojelut, koneet ja korjuutavat on meidän jokaisen

etu. Naapurin tavalla se rehunteko ei toiselta onnistu, mutta siitä naapurin onnistumisesta voi poimia ne omat rusinansa pullaan ja päinvastoin, kaikkien ei ole pakko tässäkin asiassa toistaa jo tehtyjä virheitä kesä toisensa perään. Joka kesä on hyvä varautua siihen, että ilmat eivät ole suosiollisia kaikilla rehuntekokeroilla – saati teollakin on kuitenkin mahdollista korjata kohtuullista rehua. Viime kesästä varmasti opittiin taas jotain – toivottavasti se vaan muistetaan seuraavan sadekesän koittaessa. ProAgrialla on pilottitiloilta tiedot tallessa ja neuvot varmastikin kertovat mielellään ihan

kaikille, mitä on opittu.

KOULUTUKSIIN Alkuvuosi meillä kaikilla on nyt aikaa kerätä sitä tietoa ja taitoa, mitä kesän koittaessa tarvitaan. Tervetuloa kaikki maitotilat koulutuksiin ja ottakaa reippaasti yhteyttä neuvojiin. Tehdään yhdessä huippurehua, eihän Pohjanmaalla ole muissakaan asioissa tyydytty toiseksi parhaaseen tulokseen. Maitupuolen koulutukset löydät koulutuskalenteristamme sivulta 5 sekä kotisivuiltamme www.proagria.fi/ep. ■

SATU PÄRNÄNEN
kotieliäinagrologi

Säilörehu lämpenee ja homehtuu syöttövaiheessa

MUISTA Huolellinen tiivistäminen on avainkysymys vakaan säilörehun saamiseksi.

Säilörehun lämpeneminen on ollut tämän ruokintakauden erityispiirre. Rehurintauksen nopea eteneminen pitää epävakaa säilörehun laadun vielä hallinnassa, mutta pienillä syöttömäärillä suhteessa avattuun leikkuupintaan ongelma on suuri. Kukaan ei varmaankaan ole rehua tehdessään ajatellut, että siilon rinta-osa olisi irrotuskohdasta jo kahden päivän päästä valkoisessa homeessa tai että rehun lämpötila ylittäisi jopa 60 astetta.

Heille rehuntekoilmoille, jotka ovat jo korjuuvaiheessa saaneet rehun virhekäymään, voin julistaa ilosanomaa: Pahasti virhekäyneet rehut eivät enää lämpene – ne vain jatkavat mätänemistään ja pilaantumistaan kaikessa rauhassa, sillä käymiset jatkuvat edelleen.

Rehun raaka-aineen mukana tulevat hiivat ja homeitit lisääntyvät nopeasti, kun siilon avauksen jälkeen rehu joutuu kosketukseen ilman hapen kanssa. Homeita kasvaa myös pienempinä läiskinä pitkin ja poikin rehua, jos tiivistämisessä rehuun on jäänyt ilmataskuja. Suuret hiiva- ja homemäärät säilönnän alkuvaiheessa lisäävät aina jälkilämpenemisen riskiä – kyse

on siis elävistä organismeista, mitkä kuluttavat happea elämiseen ja tuottavat energiaa normaalin palamistuotteena. Jos rehussa on paljon maitohappoa – lisätynä säilöntäaineena tai käymislaadun tuotoksena, rehu voi lämmetä avaamisvaiheessa, vaikka onkin säilönnällisesti hyvin onnistunut ja saanut hyvän arvosanan analyysituloksessa.

MITÄ VÄLIÄ? Paljonkin – tuotos heikkenee (ei maitoa, ei kasvua), väkirehutarve kasvaa, maidon pitoisuudet ja sitä kautta tilityshinta heikkenee, ylimääräistä työtä rehun erottelussa, VHBI-riski maidossa, pilaantuneen rehun korjuukustannukset... ja jos ongelma on jokavuotinen, rehu alaa joutua pitämään turhan suurena, minkä myötä pellon järjestyminen voi kärsiä. Listaa voi kukin jatkaa pohdintojensa mukaan.

MITÄ TEHDÄ? Ensinnäkin syöttöä pitää nopeuttaa tavalla tai toisella. Pintojen hapotus voi helpottaa ongelmaa, mutta on muodostuvine kaasuneen ongelmallista ja jopa vaarallista. Yksi keino on sulkea siilo hapotuksen ja tiivistämisen jälkeen uudelleen ja avata

toinen, vakaammaksi arveltu. Yleensäkin kannattaa jättää haposäilytyllä rehuilla reilu kuukausi ja biologisilla aineilla säilytyllä useampi kuukausi valmistuksesta syöttö aloittamiseen. Lämpimään vuodenaikaan on turvallisinta syöttää ns. ylivuotista rehua tai pienempiä aumoja, siiloja tai paaleja.

OTA NÄYTE – ÄLÄ USKOTTELE Säilörehunäyte ei maksa paljon, mutta kertoo sitäkin enemmän. Ota näyte pari päivää vanhasta leikkuupinnasta ja vertaa sitä tuoreesta leikkuupinnasta otettuun. Tutkaille käymislaadun arvoja. Jos eroa on paljon, säilörehusi on epävakaa.

Sen jälkeen tee korjaavat toimenpide-ehdotukset laatu- ja järjestelmääsi – mieltä korjuun työvaiheet ja säilöntäaineen käyttö. Menikö happoa tai biologista säilöntäainetta tarpeeksi? Oliko kuiva-aine säilöntäaineen toiminta-alueella? Et joudu pähkälämään näitä murheita yksiksi, sillä nurmiin ja ruokintaan erikoistuneilta neuvoojiltamme saat apua ongelmien ratkaisemiseen. ■

SARI VALLINHOVI
kasvintuotantagrologi

MAALÄMPÖPUMPUT

Säästä energiaa ja rahaa tinkimättä lämpimän veden määrästä. Thermia maalämpöpumput - kysy tarjoukset!

POHJANMAAN energiapalvelu

PUURTAJANTIE 15H
60510 SEINÄJOKI
PUH. 045 2788 425
www.penp.fi

SALAOJITUS KANNATTAA
Ota yhteyttä, niin vastaamme sinulle!

Malkamäki & **Ristimäki**
0400-268915 & 0500-365192
jouko.malkamaki@valokaista.fi & erkki.ristimaki@valokaista.fi

www.salaoja.com

PALOKÄRKI & **Sarka**

-Hake - Turve - Pelletti - Vilja

Kotimaiset luotettavat lämpölaitejärjestelmät:

- Omakotitalot
- Maatilat
- Viljan kuivurit
- Teollisuuskiinteistöt
- Kaukolämpölaitokset

Tule tutustumaan laitteisiimme Sarka-messuille

BIOFIRE OY Reijo Santala 0400-740067
Juha Valkama 050-5298613
etunimi.sukunimi@biofire.fi
www.biofire.fi

Viljavuus-tutkimukset

Nopea vastaus ja selkeä tulosraportti kalkitusohjeineen

Analyysitulokset netin kautta Tulospalvelustamme, www.hortilab.fi

Kylvösiementen itävyystutkimukset vaivattomasti.

Katso myös www.viljavuustutkimus.info

NYT!
Lähetä ottamasi maanäytet meille tutkittavaksi!

Analyysien ammattilainen
Hortilab AB OY

Katso pätevyydet www.finas.fi

Oy Hortilab Ab, Vaasantie 41, 64200 NÄRPIÖ & 06-347 4250
hortilab@hortilab.fi www.hortilab.fi

SARKA-MESSUT
järjestetään
Seinäjoki Areenassa
3. – 4.2.2012

Tule tututumaan
ProAgrian osastollemme!

2011 Sarka-messutunnelmaa viime vuoden messuilta.

OLEMME MUKANA SARKA-MESSUILLA

Tule ja tutustu esimerkkiirustuksiin ja kurkkaa samalla mitä maatilain maisemasuunnitelma pitää sisällään.

Rakentamisessa ja rakennuttamisessa ProAgria Etelä-Pohjanmaalta saat täyden palvelun – timpurointiin emme sentään lähde, mutta toiminnallisesta suunnittelusta kilpailuttamiseen ja rakennushankkeen johtamiseen saakka löytyy talostamme asiantuntemusta. Tule ja tutustu esimerkkiirustuksiin ja kurkkaa samalla mitä maatilain maisemasuunnitelma pitää sisällään.

PROAGRIA TILIPALVELUT hoitavat maatilasi kirjanpidon, tilinpäätöksen ja veroilmoituksen sekä tarvittaessa myös työntekijöittäsi palkkahallinnon. Tilipalvelujen yhteistyö muiden ProAgrian asiantuntijoiden kanssa takaa avun kaikkiin talousasioihin liittyvissä asioissa maatilasi ja yrityksesi parhaaksi.

KARJAKOMPASSI on uusi palvelukokonaisuus maitotilojen toimintojen suunnitteluun ja seurantaan. Ruokinnan Ohjaus-palveluun on sisällytetty sekä ruokinnansuunnittelu että seuranta. Tule keskustelemaan osastollemme myös tuotoseurannan muutoksiin. Osastollamme on edustajia myös ProAgria Keskusten Liitosta.

SIKAHAVAINNOT osaksi sikatilan kehittämistä – tule ja tutustu! Sikatilan talous puhuttaa myös ja siihenkin löytyy selvittämiskeinoja. Kurkkaa osastomme keskelle rakennustoimiston piirustusten loimaan. ■

SARI VALLINHOVI
kasvintuotantoagrologi

Hankkeiden osastot

NURMIARTTURI -KEHITTÄMISHANKKEEN OSASTOLLA esitellään viime kesän tuloksia ja tietoa säilörehun hävikeistä – tiesitkö että jopa 40 % pellolla tuotetusta rehun energiasta voi jäädä hyödyntämättä! NurmiArtturi-hankkeessa selvitetään miksi se ei muutukaan loppukäyttäjälle-lehmässä maidoksi.

UUESSA MAITOPISNES -HANKKEESSA järjestetään koulutuksia maitotilan arjen ympärillä – pyrkien aina hyvin taloustuloksiin, hankkeen osaston löydät Farmiina-lehmen luota.

MAATILAN EKOTEHOKKUUS -HANKKEEN OSASTOLLA kuulet keinoja energian säästämiseen ja energiantuotannon erilaisista ratkaisuista. Kurkkaa samalla tullevia koulutustapahtumia.

LISÄÄ LUOMUA -HANKE ESITTELEE koulutustarjontaa niin vanhoille kuin uusillekin luomutuottajille. Luomuasiantuntijamme vastaavat mielellään kysymyksiisi mm. palkkasvien viljelystä, olet sitten luomu- tai tavanomainen tuottaja.

LÖYDÄT HANKKEIDEN OSASTOT PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAAN YHTEISOSASTOLTA A9 HETI PÄÄSISÄÄNKÄYNNISTÄ PORTAIDEN LUOTA. SAMASSA KORTTELISSA ON MYÖS MAATALOUDEN LASKENTAKESKUKSEN OSASTO.

SIKATILA: Edessä peruskorjaus?

TERVETULOA juttelemaan sikatiloja koskevista vaatimuksista Sarka-messuille.

Sikatiloilla eläinsuojeluvuorokauden siirtymäaika päättyy kaikilta osin 1.1.2013.

Tämän asetuksen vaatimukset on syytä huomioida ja tehdä tarvittavia muutoksia sikaloissa, joissa asiat eivät ole kaikilta osin kunnossa, jos aiotaan jatkaa sikojen pitoa v. 2013 ja siitä eteenpäin.

Asetuksessa on määritelty sian pitopaikan vaatimuksia muutenkin, kuin pinta-alan osalta.

Eniten päänvaivaa tuottavat porsitussikaloiden

joutilasosastot, joissa on siirryttävä emakoiden ryhmäkarsinoinhin. Myös ensikoita on kasvatettava ryhmäkarsinoissa.

Kun suunnitellaan sikalan peruskorjausta/laajennusta, kannattaa miettiä, tekekö remontin tuettuna rakentamisena/peruskorjauksena vai kovalta rahalla, koska vaatimukset ovat tiukemmat tuettavan rakentamisen osalta.

Kun eläinmäärät on riittävän suuret tai peruskorjaustaso nousee vähintään 50% vastaavan kokoisen uuden sikalan kustannuksista, niin silloin on

mahdollisuus päästä tuettavan rakentamisen piiriin.

Jos peruskorjauksen/laajennuksen kustannukset nousevat suuriksi, niin onhan silloin korkotukilainalla ja avustuksella tietty merkitys remontin läpiviemisessä.

Tule Sarka-messuilla osastollemme keskustelemaan asiasta lisää. ■

MARKKU SUOMELA
rakennusinsinööri

Suo ja kuokka vakuutettu, etkäs Jussi?

Jos satutat itsesi tai sairastut vakavasti, turvaa Tapiolan Maatilayrittäjän Omaturva sekä perheesi toimeentulon että yritystoimintasi jatkuvuuden. Tämä on osa maatilayrittäjille tarjoamaamme kaikenkattavaa palvelua.

Kysy lisää edustajaltasi tai katso tapiola.fi/toiminta

Tarkemmin ajatellen.

TAPIOLA

Palvelutarjoajat: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola, Tapiola Fankki Oy, Tapiola Varainhoito Oy

Kiinnostaako Kuminanviljely?

- **Tasaa työhuippuja**
- puinti ennen viljoja
- **Monivuotinen kasvusto**
- vähemmän työtunteja
- **Hyvä esikasvi**
- parantaa maan rakennetta
- vähentää viljan tauteja
- **Sama kalusto kuin viljalla**
- **Hyvä kannattavuus**
- **Nyt myös torjunta-aineet jotka toimivat**

Teemme parhaillaan viljelysopimuksia, soita heti **050 444 0524**
Kjällberg

Caraway Finland
www.carawayfinland.fi

Caraway Finland Oy puhdistaa ja jalostaa kuminaa Närpiössä (Porin ja Vaasan välillä). Tuotanto perustuu sopimusviljelyyn, jota nyt 5000 ha.

EU-tukineuvontaa

Vastuuvakuutetut ProAgrian neuvojat täyttävät vuosittain satojen mautilojen EU-lomakkeet. Loppupuolella tilanne aina ruuhkautuu, joten ajoissa liikkeellä olo on aina eduksi. Tänä vuonna lomakkeiden viimeinen jättöpäivä on 30.4.

Lomakkeiden täyttäjät (pääasialliset toimialueet):

Itäinen seutu (Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Kuortane, Lappajärvi, Soini, Töysä, Vimpeli, Ähtäri):

- Hongisto Saira 040 049 7516
- Ilomäki Merja 040 570 7900
- Jääskeläinen Marita 040 083 5842
- Kivisaari Hannu 040 079 8580
- Kraataari Mikko 040 137 3599
- Niemi Janne 040 042 2765
- Vihlman Katarina 040 582 6775
- Yli-Hukkala Seija 040 580 2258

Pohjoinen seutu (Isokyrö, Kauhava, Laihia, Lapua, Seinäjoki, Vähäkyrö):

- Autio Seija 040 072 0956
- Ikola Maria 040 761 9770
- Luikka Niko 040 029 7245
- Luoma Markus 040 018 0071
- Mäkinen Jari 040 510 2795
- Perälä Marja-Leena 040 016 6200
- Sillanpää Sami 040 521 2930
- Tuomisto Pekka 040 089 1889

Eteläinen seutu (Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, Karijoki, Kauhajoki, Kurikka, Teuva):

- Kananoja Arja 040 507 0475
- Mattila-Löppönen Kirsi 040 594 5745
- Mäkelä Juha 040 026 7535
- Tuomela Toni 040 686 0559
- Yli-Rahnasto Auli 040 526 2467

Maakunnallisesti:

- Mäntyharju Johanna 040 512 1901
- Pärnänen Satu 040 672 4567
- Soisalo Tiina 040 502 5590
- Vallinhevi Sari 040 076 4217
- Leskinen Ulla Maija 040 504 5591
- Luokkakallio Jari 040 029 7235

Lisätietoja:

- **Palvelupäälliköt**
- Honkala Henri 040 827 7100 (kasvinviljely-, sika- ja siipikarjatilat)
- Talvilahti Arja 040 016 8489 (nauta-, lammas-, vuohi- ja hevosilat)

ProAgria Etelä-Pohjanmaa
(06) 4163 400,
www.proagria.fi/ep
etunimi.sukunimi@proagria.fi

SIKANAUTA-HANKEEN OPINTOMATKOILTA tilat ovat hakeneet vinkkejä ja kannustuksia omien valintojensa tueksi.

EMOLEHMÄTUOTANNON LAIHIAN MALLI

Laihialainen Juhana Hilmola on melko uusi emolehmien kasvattaja. Tulevana keväänä Hilmolassa poikii 95 emoa. Emolehmät ovat pääosin puhdasta hereford-rotua ja osittain kaikkien mahdollisten rotujen risteytyksiä. Pihvivasikoiden tuotannossa pyritään lihaksikkaisiin ja hyvin kasvaneisiin vasikoihin.

Hilmolan tila on hankittu 2001 ja emot tulivat 2006. Pihvivasikat myydään vieroitettuna loppukasvatukseen.

— Meillä on työntekijä, sillä käyn työssä tilan ulkopuolella, Juhana kertoo.

— Vuonna 2008 rakennetuissa pihatossa, lantalassa ja koko tuotantoympäristössä on tavoiteltu toiminnallisuutta. Rakennukset ovat vähän käsi-työtä vaativia ja sopivat tarvittaessa muuhunkin käyttöön.

Myös rakennuksen laajennusmahdollisuus on otettu huomioon. Rakennusprojektissa pitää Juhanan mielestä käyttää rakennusalan ammattilaista ja huolehtia riittävästä rahoituksesta.

KANTAKIRJATUT SONNIIT Hilmolassa satsataan kantakirjattuihin sonneihin ja vasikoiden lisäruokintaan. Näillä toimenpiteillä on saavutettu merkittävä vieroituspainojen nousu ja kasvujen parantuminen verrattuna toiminnan alkuvuosiin.

Käytössä on 3-5 sonnia tilanteesta riippuen. Pääterodun sonnia käytetään risteytyssemoilla ja syyspoikivilla emoilla. Hereford-sonneja käytetään puhdasrotujalostukseen sekä hiehoilla.

Siitossomien lisäksi viime kesänä muutama emo siennettiin paremman eläinaikeksen toivossa.

PELTOALASTA (120 HA) VALTAKO ON SÄILÖREHUNUMENATAI LAITUMENA. Myös viljaa viljellään. Juhana on käyttösä myös sopimuspeltoja, joilta korjataan säilörehu tai sato hyödynnetään laiduntaen. Säilörehu tehdään paaleihin. Paalit jaetaan ruokintapöydälle kolmen päivän välein.

LAIUNTAMISTA Kesällä emot laiduntavat, jolloin ruokintakustannus jää pieneksi ja työn määrä vähäiseksi. Laiduntamisesta on selkeä hyöty myös naudanlihan tuotannon imagolle. Laiduntamiseen on satsattu tekemällä aidat high tensile -tekniikalla. Laiduntamisen haittapuoolia ovat aidanteon kustannukset ja eläinten valvonta kaukaisemilla lohkoilla.

— Tavoitteena on jatkoa tuottaa sonneja ja hiehoja myös siitokseen sekä mahdollisesti laajentaa tuotantoa, Juhana ynnää.

Lihan suoramyyntiä on harjoitettu tilalla jonkin verran ja sama jatkuu tulevaisuudessa. ■

MARJUT VIITASALO
talousagrologi

SIKANAUTA -HANKE ANTOI EVÄITÄ KEHITTÄMISEEN

KOLME VUOTTA KESTÄNYT SIKANAUTA-HANKE PÄÄTTYI SYKSYLLÄ. Hanke antoi osallistujille valmiuksia arvioida kriittisesti tuotantoansa sekä kehittää eläinaikesta, rehuntuotantoa ja ruokintaratkaisuja. Samalla tuotiin myös alan viimeisintä tutkimustietoa käytäntöön.

Emolehmä- ja naudanlihan tuotannon sekä sikatalouden kannattavuus ja tilan riskien hallinta olivat keskeisesti esillä koulutuksissa. Kannattavuutta tarkasteltiin tuotantokeskeisesti rehuntuotannon, eläinten ruokinnan ja hoidon sekä eläinvalinnan ja -jalostuksen kautta.

Tilan johtamiseen paneuduttiin pohtimalla yrittäjien tekemien ratkaisujen vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen. Tarkoitus oli oppia suunnittelemaan ja seuraamaan tavoitteellisesti tuotantoa ja samalla nähdä sen yhteys tilan talouteen.

Koulutusta järjestettiin yhteensä 141 koulutustilaisuutta. Suurin osa oli maakunnallisia ryhmätalouksia ja pienryhmiä. Lähes neljännes koulutuksesta toteutettiin tiloilla. Koulutuksiin osallistui 866 henkilöä.

Opintomatkoilta haettiin näkemyksiä, kokemuksia ja vaihtoehtoja emolehmä tuotannosta ja sikataloudesta. Ulkomaan

opintomatkoilla oppia haettiin emolehmä tuotannosta Saksasta, Ranskasta ja Britanniasta. Sikatalouteen käytiin tutustumassa Saksassa ja Tanskassa.

Suurimmat tuotiriskit tulevat kuitenkin aina sikalan ulkopuolelta. Niihin pitää varautua ihan vakavissaan.

TAUDIT TAUTISULUN TAAKSE Tautisulun perusidea on se, että sikalan ulkopuolella on liikainen puoli, sisällä sikalassa taas eletään puhtaasti. Kaikki ulkomaailman pöpöt jätetään sikalaan tulla tautisulun taakse. Tautisulun läpi kulkevat niin oma väki, työntekijät kuin vierailijakin aina sikalaan tullessaan.

Yksinkertaisimmillaan tautisulku on penkki tai vastaava, jonka yli ei ulkovaatteissa ja -kengissä tulla. Penkin kohdalla vaihdetaan tilan omat haalarit, saappaat ja muut suojaruusteet ja pestään tai desinfioidaan kädet. Tärkeää on, että ulkojalkein ei viedä risteä sikalan sisällä käytettävien jalokineiden kanssa. Tautisulussa voi olla myös pukuhuone,

Sikalan tautisuojaus

Suomalainen sika ei yski ankarasti eikä aivastele kärsä vinossa, se ei kärsi salmonellasta eikä sitä ainakaan vielä ruttoon riivaa. Toistaiseksi suomalaisissa sikaloissa on vältetty myös kirjainyhdistelmiltä, kun sikojen vaivoja on diagnosoitu. Hyvä tautitilanne ansaitsee arvostusta, mutta ilman sitäkin siitä on syytä pitää kiinni, erityisesti, kun ilman pahoja tauteja sikamme kasvavat hyvin ja tarvitsevat vähemmän lääkkeitä. Oman sikalan tautisuojausrutiinit on hyvä käydä läpi ajoittain.

Hyvän hygienian ylläpitäminen sikalan sisällä auttaa pitämään tautipaineen kurissa. Hyvään tautisuojaukseen kuuluukin, että mietitään, mitkä ovat tautipaineen kannalta sikalan "herkimmät" osastot tai onko sikalassa osastoja, joiden välillä pitää liikkua harkiten. On suositeltavaa vaihtaa jalkineita eri osastojen välillä tai ainakin pestä ne osastolta toiselle siirryttäessä.

Suurimmat tuotiriskit tulevat kuitenkin aina sikalan ulkopuolelta. Niihin pitää varautua ihan vakavissaan.

TAUDIT TAUTISULUN TAAKSE Tautisulun perusidea on se, että sikalan ulkopuolella on liikainen puoli, sisällä sikalassa taas eletään puhtaasti. Kaikki ulkomaailman pöpöt jätetään sikalaan tulla tautisulun taakse. Tautisulun läpi kulkevat niin oma väki, työntekijät kuin vierailijakin aina sikalaan tullessaan.

Yksinkertaisimmillaan tautisulku on penkki tai vastaava, jonka yli ei ulkovaatteissa ja -kengissä tulla. Penkin kohdalla vaihdetaan tilan omat haalarit, saappaat ja muut suojaruusteet ja pestään tai desinfioidaan kädet. Tärkeää on, että ulkojalkein ei viedä risteä sikalan sisällä käytettävien jalokineiden kanssa. Tautisulussa voi olla myös pukuhuone,

haukutteleva suojapaikka. Hiirien ja rottien torjunta ylipäättään on sekkin osa tehokasta tautisuojausta. On hyvä muistaa, että kun ensimmäisen lajin edustajan näkee rehuhuoneessa, jossain piilossa vuoroaan odottaa kymmeniä muita. Siksi rottasota kannattaa aloittaa ennen kuin ensimmäinenkin jyrssiä näyttäytyy.

Joillakin tiloilla noudetaan aina 48 tunnin sääntöä, eli sikalaan saa tulla vain, jos ei ole kahteen vuorokautteen käynyt toisessa sikalassa. Suomen tautitilanne ei kuitenkaan edellytä 48 tunnin säännön noudattamista, mutta säännön noudattaminen on erityisen tärkeää ulkomaisten tilavierailujen jälkeen. Suomessa "perustiloilla" ainakin toistaiseksi riittää, kun pestään ja desinfioidaan kädet sekä vaihdetaan tilan omat vaatteet tautisulussa. Kahden vuorokauden säännöllä torjutaan virustauteja. Tiukemman säännön noudattaminen voi tulla kyseeseen yksittäisillä tiloilla, kuten erityistason tiloilla tai erityisen suurissa yksiköissä.

REHUT SUOJAAN Kun kotieläintilalle iskee salmonella, yleisin tartunnanlähde on rehu tai ostoläin. Salmonellan taustalla on joskus ollut jo rehuetaalla saastunut rehu, mutta yksittäisiä tartuntoja sikaloihin on saatu omien rehuvarastojen kautta. Avonaiset viljasiirot ovat suuri riskitekijä, koska silloin linnut ja rotat pääsevät sotkemaan rehun ja levittämään tauteja myös sikalaan.

Myös kuivikkeiden varastointiin kannattaa kiinnittää huomiota, avonaiset olkipaalit ovat jyrssiöille ja linnuille oivallinen ja turhan

haukutteleva suojapaikka. Hiirien ja rottien torjunta ylipäättään on sekkin osa tehokasta tautisuojausta. On hyvä muistaa, että kun ensimmäisen lajin edustajan näkee rehuhuoneessa, jossain piilossa vuoroaan odottaa kymmeniä muita. Siksi rottasota kannattaa aloittaa ennen kuin ensimmäinenkin jyrssiä näyttäytyy.

LASTAUSTILA SUOJAA Lastaustila antaa erityistä suojaa lähtevien eläinten lastauksessa. Sitä suositellaan kaikille tiloille. Paras lastaustila on sellainen, jossa on erillinen ilmanvaihto ja se voidaan säätää niin, että lastauksen aikana tilasta ei pääse ilmaa sikalan puolelle. Tämän takia tilaan tulee mahtua kaikki lähtevät eläimet kerrallaan. Jos sikalan väki auttaa lastauksessa, tulee lastausväen poistua lastaustilasta ulkokautta ja huolehtia vaatteiden vaihto ja jalkineiden desinfiointi. Sikalan väen apu lastauksessa tekee myös tarpeettomaksi kuljettajan tai hänen apumiehensä tuloa lastaustilaan. Lastauksen jälkeen lastaustila pestään ja desinfioidaan ennen seuraavien eläinten tuloa tilaan. Tilan kuivuminen lastausten välillä edesauttaa tautien torjunnassa.

OSTOELÄIN ON AINA RISKI Eläintaudin luonnollisin kantaja on aina eläin itse. Sen takia ostoläin on aina riski. Ostoläinten tuomia riskejä hallitaan kertatäyttyisyydellä ja sen jälkeisellä hyvällä tilojen pesulla ja desinfektioilla. Tätä periaatetta sovelletaan eri eläinryhmissä ja erilaisilla tiloilla eri tavoin mutta näihin peruseriaatteisiin on aina hyvä pyrkiä. Mikäli tilalle hankitaan ostoläiminä esimerkiksi uudistuseläimiä, tulisi niille olla oma karanteenitila tai vähintään eristystila, jossa niitä pidetään vähintään 4 viikon ajan. ■

OSTOELÄIN ON AINA RISKI Eläintaudin luonnollisin kantaja on aina eläin itse. Sen takia ostoläin on aina riski. Ostoläinten tuomia riskejä hallitaan kertatäyttyisyydellä ja sen jälkeisellä hyvällä tilojen pesulla ja desinfektioilla. Tätä periaatetta sovelletaan eri eläinryhmissä ja erilaisilla tiloilla eri tavoin mutta näihin peruseriaatteisiin on aina hyvä pyrkiä. Mikäli tilalle hankitaan ostoläiminä esimerkiksi uudistuseläimiä, tulisi niille olla oma karanteenitila tai vähintään eristystila, jossa niitä pidetään vähintään 4 viikon ajan. ■

Myös kuivikkeiden varastointiin kannattaa kiinnittää huomiota, avonaiset olkipaalit ovat jyrssiöille ja linnuille oivallinen ja turhan

MAIJA YLIAHO
kotiäinagronomi

Viljatila luomuun

Eteläpohjalainen luomukotieläintuotanto on kehitymässä vauhdilla. Erityisesti maidon ja naudanlihan tuotanto on kasvussa. Tämä tarjoaa erittäin hyvän mahdollisuuden viljatilaillekin siirtyä luomuun. Luomukarjatilalla on tavoitteena rehuomavaraisuus myös valkuaisrehun osalta. Luomukarjatilojen ympärille onkin syntynyt erilaista lähialue sopimustuotantoa. Palkkasvit ovat hyvä vaihtoehto luomuviljatilalle. Palkkasvit tuottavat itse kasvuunsa tarvitsemansa typen ja myös lannoittavat maata. Palkkasvien ovat luomuviljatilalla "rahakasveja" ja luomukarjatilalla tarvitsemää valkuaisrehua.

NYT TARVITAAN UUSIA LUOMUVILJATILOJA uusien ja laajentavien luomukarjatilojen valkuaisrehun tuotantotarpeisiin. Myös elintarviketeollisuudella on kysyntää luomuviljasta. Erityisesti suomalainen luomukaura on kysyntää maailmalla. Kotimaista kysyntää on ohrasta, rukiista ja vehnästä sekä myös mallasohrasta.

Järjestämme taas tuttuun tapaan luomuperuskurssin. Helmikuussa alkaa iltakurssi vilja- ja valkuaiskasvutiloille. Maaliskuussa starttaa päiväkurssina luomuperuskurssi, joka on suunnattu erityisesti kotieläintiloille. ■

Kiinnostuitko? Ota yhteyttä : ULLA-MAIJA LESKINEN
ULLA-MAIJA.LESKINEN(AT)PROAGRIA.FI / P. 040 504 5591.

Joulukuu 2011 luomuhintoja €/tn:	
Herne	310
Härkäpapu	325-330
Rypsi	500-600
Rehukaura	190
Ohra	190-220
Elintarvikekaura	240-245
Myllyvehnä	305
Ruis	245-260
Mallasohra	380

VALTRA
Individually Yours

Master hallilämmittimet - sytytystulpalla
alk. **449,-**
Useita malleja

VARTA-akut
esim. 170 Ah
220,-

Tieterät 500 HB
Yleisimmät reikä- ja tasaterät varastostamme

VALTRA Rengastie 13 SEINÄJOKI
PALVELEMME ma-pe 8-16.30

Juha Ahoketo 040-522 5487 etunimi.sukunimi@valtra.com
Matti Mäkinen 040-759 6095
Eero Kauppi 040-715 6835 www.valtra.fi

TULIPALON JÄLKEEN UUSI ALKU

Nurmon Ylijoella asuvan 33-vuotiaan Vesa Koskisen navettapalosta on aikaa reipas 2 vuotta. Kaikki eläimet menehtyivät ja navettarakennus paloi lähes kokonaan. Onneksi sentään päärakennus säästyi samasta pihapiiristä.

KUN PALOSTA OLI PARI VUOKKOA, Vesa Koskinen päätti rakentaa uuden navetan. Robottilypsy takaa nyt Vesalle hyvät yöunet, sillä yöhäilytyksiä ei juurikaan ole.

Tulipalon jälkeiseen tilanteeseen saatiin apua nopeasti ProAgrialta. Muutaman viikon asioiden punnitsemisen jälkeen päätettiin Vesa uuden navetan rakentamiseen. Hän on ollut töissä traktorihuoltomiehenä yli 6 vuotta eli nähty on sitäkin puolta ennen tilan isännäksi siirtymistä v. 2005.

PUNNITEMISTA Vaihtoehtoina punnittiin myös navettaosan korjaamista ja jatkamista, mutta ProAgrian rakennus- ja talousasiantuntijoiden laskelmien perusteella päädyttiin uuden pihaton rakentamiseen ja vanha navetta korjattaisiin muuhun tarkoitukseen. Näin saataisiin nykyaikainen ja toimiva yksikkö. Suunnitteluratkaisuja kartoitettiin kiertämällä 30 navettaa malliksi. Eri vaihtoehtoja keskusteltiin laiteoimittajien ja ProAgrian tiimin kanssa. Tiimissä oli mukana niin kotieläinagologeja kuin rakennussuunnittelijoitakin. Suunnitelmat teki nopeasti valmiiksi rakennusmerstari Erkki Yli-Kohtamäki ja reilun puolen vuoden kuluttua uuden navetan lupaperit olivat kädessä.

KUNNOSTUSTÖISSÄ Toimettomana ei isäntäkään kevättänsä ollut, vaan oli kunnostanut palaneen navetan katon ja tehnyt siitä pajan. Rakennustyömaalla ovat päivät vierähtäneet pitkiksi. Apuna on ollut kaksi timpuria, mutta suurimman osan työstä Vesa on tehnyt itse isänsä kanssa. Vanhempien apu on ollut valtava, kiitos siitä.

Yleensä ottaen yhden robotin kapasiteetti riittää n. 60-70 lehmän lypsyyteen. Kapasiteetti vaikuttaa myös lehmien keskituotos ja maidonvirtaus. Eläimet kulkevat pihatossa vapaina syömässä ja myös oman toimimisesta lypsällä n. 2,5 kertaa päivässä.

ROBOTTI Koskisesä on siis robottinavetta, missä tällä hetkellä on 50 lehmää ja nuorkarja mukaan luettuna 125 päätä yhteensä. Kaksi kokonaista karjaa on ostettu ja hiehonalkuja kymmenkunta kolmannesta paikasta. Eläimet tulivat pihatto- ja parsiolosuhteista. Robottimaailman aloitus tapahtui elokuun 8.päivä 29 lehmän kanssa. Vesan sanoja käyttäen; yhtään enempää lypsettävää ei alkuun olisi saanut olakaan, täytyy antaa aikaa opetteluun niin itselle kuin eläimillekin.

Navetassa on toimiva ohjattu liikenne kaksoiskierroksineen. Lehmien robottikierto pyörii kolmen kieppeillä ja tyytyväisiä ollaan! Ruokintajärjestelyissä päädyttiin matoruokkijaan, koska tällöin on tuoretta rehua saatavilla koko ajan.

TILALLA alkoi robottilypsy elokuussa.

Rakennuskustannuksissa tuli säästöä apevaunuun verrattuna, sillä matoruokkija tarvitsee leveydeltään vain 2 m ruokintapöytä. Tilalla lehmät saavat säilörehua ja nuorkarjalle tehdään apetta kiinteässä apesekoittimessa. Kioskeista annetaan lypsäville omaa viljaa litistettynä yhdessä puolitivisteen kanssa. Robotilta tulee houkutusrehuna täysrehua.

Lannanpoistossa Vesa päätyi avoraappa-järjestelmään, jossa siipi työntää lannan pois käytäviltä automaattisesti tunnin välein.

OIKEA VALINTA Robottilypsyyteen siirtymisen on ollut oikea päätös tämän tilan kohdalla. Vesa hallitsee käytännössä laitteen kuin laitteen, tosin VMS-robotin asennukseen hän ei kuulemma sekaantunut. Sanotaan, että jos on koonnut laitteen osaa sen myös tiukan paikan tullen hajottaa ja korjata entistä ehommaksi. Huoltokustannuksissa tulee selvää säästöä.

UNTA PALLOON Robotin käyttönoton jälkeen yöhäilytyksiä häiriöistä on ollut yhdellä kädellä laskettavissa eli nukkumiseen on saatu mahdollisuus. Rasakan rakentamisen

jälkeen täytyy kerätä voimia eteenpäin ja päästää ajatukset harhailemaan harastusten perään. Vesan katse siintää Enduro-moottoripyöräilyssä ja juoksussa, täytyy olla muutakin kuin työ. Toisaalta elämään luo sisältöä talon pieni mies Jasu ollen nyt n. 7kk. Avovaimo Marika hoitaa tilan kirjanpidon ja on muutenkin töissä kirjanpitoaliosuudessa.

Terveiset Koskisen tilalta: kyllä vaikeuksista selviää tavalla tai toisella, elämä jatkuu! ■

TIINA SOISALO
kotieläinagologi

Maatilojen sukupolvenvaihdokset

Tule hakemaan tietoa sukupolvenvaihdoksista. Eläkelaitoksen, Ely-keskuksen ja ProAgrian spv-neuvonnan edustajat luennaivat ajankohtaisista mahdollisuuksista ja vastaavat kysymyksiin spv-iltatilaisuuksissa. Sukupolvenvaihdospäivä on puolestaan laajempi esitys aiheesta vahvistettuna myös verotuksen asiantuntijan ja henkiseen hyvinvointiin painottuvalla esityksellä.

MAATILOJEN SUKUPOLVENVAIHDOSILLAT

Ti 31.1.2012 klo 18.30-21.00. Kalliojärven viihdekeskus, Isokyrö

Ti 7.2.2012 klo 18.30-21.00. Härmän Kuntokeskus, kokoustila 5, Ylihärmä (Kauhava)

Ma 13.2.2012 klo 18.30-21.00. Kylpylä Kivittä, Mänkkikabinetti, Lappajärvi

MAATILAN SUKUPOLVENVAIHDOSPÄIVÄ

Ke 22.2.2012 klo 10-15, alkaen klo 9.30 tulokahvilla, Frami, Seinäjoen teknologiakeskus, auditorio 2, Tiedekatu 2, Seinäjoki

Tilaisuudet ovat maksuttomia. Ilmoittautumiset viikkoa aikaisemmin p. 040 706 3386, koulutus.ep@proagria.fi tai www.proagria.fi/ep > Tapahtumat, jossa myös tarkemmat ohjelmat.

ProAgria Etelä-Pohjanmaa/
Tilusjärjestely- ja sukupolvenvaihdoshanke

VEROMUUTOKSISTA KANNUSTEITA MAATILAN YHTIÖITTÄMISEEN

Pääomatulojen verotuksen kiristyminen ja osakeyhtiön verotuksen helpottuminen panee monen toimintaansa kasvattaneen maatilan miettimään yhtiöittämistä. Ennen ratkaisujen tekemistä asia kannattaa selvittää perusteellisesti myös muusta kuin verotuksen näkökulmasta.

Pääomatulojen veronousee tämän vuoden alusta 30 prosenttiin ja yli 50000 euron tulojen osalta 32 prosenttiin. Samalla osakeyhtiön tulostaan maksama yhteisövero alenee 24,5 prosenttiin. Ansiotulon verotus säilyy käytännössä ennallaan.

Veromuutokset johtavat siihen, että yksityisinä elinkeinonharjoittajina toimivien maa- ja metsätilojen verotus kiristyy verrattuna

osakeyhtiönä toimiviin maataloihin. Pääomatulojen verotuskaan ei enää välttämättä tuo helpotusta kireään verotukseen.

Yhtiöittämistä kannattaa pohtia, kun maatilalla kertyy säännöllisesti verotettavaa ansiotuloa henkeä kohti yli 50000 euroa vuodessa. Tällöin veroihin menee yli 40 prosenttia tuloista.

Kireä verotus on ongelma ennen kaikkea toimintaansa voimakkaasti kehittäneillä tiloilla, joilla verotettavaa tuloa

syntyy paljon, mutta suuren lainamäärän vuoksi nettovarasuus jää negatiiviseksi. Tällöin koko tulo verotetaan ansiotulona progression nosttaessa verotuksen korkealle.

Maatilan yhtiöittämiseen ei voi kuitenkaan lähteä vain verotuksellisista syistä. Isoilla maataloilla peruste yhtiöittämiseen löytyykin kasvaneiden taloudellisten vastuiden parremmasta hallinnasta. Osakeyhtiö vastaa omista veloistaan ja yksityinen omaisuus voidaan pitää sen ulkopuolella.

Yhtiöittämisellä voidaan myös valmistautua maatilan tulevaan omistajanvaihdokseen.

Osakeyhtiöön siirryttäessä on mietittävä tarkkaan miten varoja yhtiöstä tullaan nostamaan. Varojen nostaminen ilman toiseen kertaan tapahtuvaa verotusta on vain rajoitettua mahdollista ja edellyttää maatilalta vahvaa tasetta.

Yhtiöittämisestä syntyy kustannuksia, joista suurin on kiinteän omaisuuden siirrotta perittävä varainsiirtovero. Osakeyhtiöltä edellytetään

myös tarkempaa kirjanpitoa kuin maataloilta. Suurin käytännön muutos lienee kuitenkin osakeyhtiön talouden erillisyyden. Osakeyhtiön pankkitililtä ei voi enää ottaa rahaa omiin tarpeisiin, niin kuin yksityinen elinkeinonharjoittaja voi tehdä.

Yhtiöittämistä suunniteltaessa on ensin selvitettävä maatilan nykyinen tilanne ja arvioitava sen kehittyminen tulevaisuudessa. Osakeyhtiön alkavaa tasetta varten on selvitettävä omaisuuden ja

Maatilan yhtiöittämiseen liittyvissä asioissa sinua palvelevat ProAgrian talousasiantuntijat:

OLAVI KUJA-LIPASTI
UNTO KANGAS

KARI KALLIONIEMI
SATU KALLIONIEMI

ERKKI RIIHIKANGAS
Yhteystiedot sivulla 27.

velkojen määrä. Alkavan yhtiön oman pääoman täytyy olla positiivinen, joten liian suuri velkamäärä voi estää yhtiön perustamisen. Suunnittelun alkuvaiheessa on syytä olla yhteydessä myös omaan pankkiin rahoituksen vakuusarvojen varmistamiseksi.

Maatilan yhtiöittäminen on iso prosessi, johon kannattaa varata riittävästi aikaa. Käytännössä maatalia muutetaan osakeyhtiöksi toimintamuodon muutoksella tasejatkuvuutta noudattaen. ProAgrian talousneuvojen avulla yhtiöittäminen voidaan suunnitella asiantuntevasti koko tilan talous huomioiden. ■

OLAVI KUJA-LIPASTI
talousagronomi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

YRITYS-SUOMI

OMAN YRITYKSEN PERUSTAMINEN -TEEMAPÄIVÄ

PE 3.2.2012 ALAVUS

PE 20.4.2012 KURIKKA

LA 12.5.2012 yht. LAPPAJÄRVI ja EVIJÄRVI

(yhteinen tilaisuus, paikkana Lappajärvi)

PE 8.6.2012 SEINÄJOKI

Päivän aikana (klo 9-16.30) käydään läpi tärkeimmät asiat, jotka aloittavan yrittäjän on hyvä tietää yritystä perustaessaan. Saat tietoa mm. liikeideasta, yritysmuodoista, yrityksen taloudesta ja rahoituslähteistä, markkinoinnista, toiminnan aloittamiseen liittyvistä velvoitteista sekä erilaisista perustamiseen liittyvistä tietolähteistä.

TILAISUUS ON MAKSUTON!

Ilmoittautumiset viim. viikkoa ennen ko. tilaisuutta
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
puh 050 3967 610 (Keto) tai 050 396 7677 (Mäkinen) tai
www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa ->
kohdassa Tapahtumat ja koulutukset

(ilmoittautuneille lähetetään kutsu ja tarkempi ohjelma)

Talven paras sijoitusvinkki

www.maanparannus.com

Nordkalk

Kestäviä ja turvallisia rakennuksia maatalouden tarpeisiin

Olemme SARKAMESSUILLA OSASTO A 15. Tervetuloa!

Betoniluoma Oy
PL 37
64701 Teuva
Puhelin: +358 (0)108 410 140
www.betoniluoma.com

Betoniluoma Oy

YHTENÄISTÄMISOHJE APUNA VEROTUKSESSA

VEROHALLINNON YHTENÄISTÄMISOHJEEN TARKOITUKSENA ON YHDENMUKAISTAA VEROTUSTA. Verovelvollisen vähennysten lähtökohdista ovat todelliset kustannukset. Yhtenäistämisohjeen arvoja käytetään, jos kustannuksia ei pystytä selvittämään.

Auton katsotaan kuuluvan maatalouden kalustoon, mikäli yli puolet ajokilometreistä kohdistuu maatalouteen. Verotuksessa vähennetään silloin todelliset kulut maatalouden ajokilometrien mukaisesti.

Mikäli auton ajokilometreistä alle puolet kertyy maataloudesta, on kyseessä yksityisauto. Sen kokonaiskilometrit ja maatalouden ajot on selvitettävä ajopäiväkirjalla. Verotuksessa voi vähentää maatalouden ajoista aiheutuneet todelliset kulut tai 0,46 €/km. Ilman ajopäiväkirjaa

voidaan verotuksessa vähentää vain 0,25 €/km.

Maatalouden verotuksessa voi vähentää vain maatalouteen kuuluvat ajot. Maatilan ja asunnon väliset matkat vähennetään esitetyillä veroilmoituksella työmatkakuluina. Maatalousyhtymä tai kuolinpesä voi maksaa osakkaalle verovapaana kilometrikorvauksena 0,46 €/km, jonka yhtymä tai kuolinpesä vähentää verotuksessaan. Ellei korvausta ole maksettu, voi vähennyksen tehdä todellisten kustannusten mukaan tai 0,25 €/km.

Metsätalouden verotuksessa yksityisauton kulut voi vähentää todellisten kustannusten mukaan tai 0,25 €/km. Matkakuluina voi vähentää myös asunnon ja metsän väliset matkat. Verovapaisiin Kemeratukiin liittyviä matkakuluja ei voi

kuitenkaan vähentää. Verovapaisiin verohuojennuksiin liittyvät matkat voi vähentää vain puun myynnin veroliseltä osalta.

Lisääntyneinä elantokustannuksina eli ns. yrittäjäpäivärahana voi maataloudessa vähentää 16 € yli 6 tunnin ja 34 € yli 10 tunnin matkasta, kunhan etäisyys maatilalta on vähintään 15 kilometriä. Metsätaloudessa vastaavat vähennykset ovat 12 ja 24 €.

Työntekijöille ja lomittajille annetun aterian ostoelintarvikkeista tehtävä vähennys on 5,40 €/pv. Vähennyksen saaminen edellyttää muistiinpanoja.

Veden yksityistalouden osuuden arvioinnissa voi kulutusena käyttää 40 m³/v/henkilö. Lämmityksessä yksityistalouden osuutta voi arvioida lämmitysöljyn osalta 18 l/

asunnon m²/v ja sähkön osalta 10 €/asuin-m². Sähkömenoista yksityistalouden osuus ilman sähkölämmitystä on 5.000 -10.000 kWh/v tai 8,04 €/asuin-m².

Puhelimen yksityiskäytön osuus on puolet 500 € saakka ja sitä suuremmista menoista vähintään 250 €. Maatalouden työhuoneen käytöstä voi vähentää 370 €. Metsätalouden osalta työhuonevähennys on 185 €, mikäli maataloudesta ei samalla vaadita täyttä vähennystä.

Metsätalouden moottori- tai raivaussahan maatalouskäytöstä voi vähentää 85 €/v. Vastaava erä on kuitenkin tulotettava metsäverotuksessa. Korjauseränä maataloustraktorin käytöstä metsätaloudessa tai yksityistaloudessa voi tarkemman selvityksen puuttuessa käyttää 10,00 €/h tai 3,77 €/m³. ■

AVATTU UUSI!

SUOMEN SUURIN
maatilatarvikkeiden verkkokauppa!
www.systemlahti.fi

KATTAVA
tarvikevalikoima
SIKALAAN, NAVETTAAN
LAMPOLAAN, KANALAAN
JA MAATILOILLE!
Tervetuloa!

PVC -putkitarvikkeet sekä lämmitys-, vesi-, ruokinta-, ilmastointi- ja kastelujärjestelmät.

NAVETASSA Mitähän tänne tulee kun me muutetaan pois?

MITÄ TEHDÄ TYHJÄSSÄ SIKALASSA TAI NAVETASSA?

— Me lopetettiin sikatalous keväällä ja nyt meillä on reilut 300 neliötä lämmintä tilaa ja melkein toinen mokoma kylmää varastotilaa tyhjän panttina. Minkälaisista yritystoimintaa niissä tiloissa kannattaisi ruveta suunnittelemaan?

Tämä kysymys on esitetty ProAgrialle usein viime syksyn aikana. Lihantuotannon kannattavuuden heikkeneminen etenkin sikasektorilla on tyhjentänyt lukuisia Etelä-Pohjalaisia tuotantorakennuksia. Tyhjänä tilat eivät tuota mitään, kylmänä ja käytettävättömänä ne rapistuvat varsin nopeasti. Ja muutaman vuoden kuluttua tila on täytynyt ovea myöden käytöstä poistuneesta tavarasta.

Valitettavasti ProAgrialla sen paremmin kuin millään muullakaan taholla on olemassa yhtä ja oikeaa vastausta kysymykseen, mikä olisi kannattavaa liiketoimintaa, hyvää businesta. — Valmiilla yritysideoilla, joka kaadetaan toisen ihmisen päähän, ei ole yleensä hyvää ennuste, kertoo ProAgrian yritysasiantuntija Kari Kallioniemi.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita

sitä, etteikö ProAgrialla olisi mitään annettavaa korvaavaa liiketoimintaa suunnittelevalle. Hyväksi koettu ja asiakkaalle varsin edullinen, joissain tapauksissa maksuton tulevaisuuskeskustelu on hyvä keino päästä ajatuspolun alkuun. Tulevaisuuskeskustelu on siitä näppärä työväline, että sen avulla pystytään luomaan yrittäjälle itselleen omaa toimintaa riittävän kaukaa kuvaava "helikopterinäkymä" nykytilasta suhteessa tulevaisuuteen. Omia voimavaroja on monesti vaikea havaita itse, summaa Kallioniemi ja kertoo edelleen, että maatila yrityksen alustana on usein hyvä. Osa tulonmuodostuksesta ilman kohtuuttomia riskejä. Lisäksi maa: niin pelto, kuin metsämaa on vakuutena hyvin arvonsa pitävä.

Rajoitteitakin maatala yritystoiminnalle asettaa: Liikepaikka on yleensä syrjäinen, ja peltoviljelyn sesongit vaativat lähes ympärivuorokautista työpanosta. Pelkkä maatalouden osaaminen, vaikka korkeatasoista olisikin ei välttämättä kata markkinoinnin ja palvelujen tuottamisen vaatimuksia. Varsin usein maatilan käytöstä poistettu kotieläinrakennus on melko matala, joka sekun rajoittaa uuden toiminnan mahdollisuuksia.

AHIHANKINNASTA PALVELUIHIN Takavuosina yrityksen moni maatila aloitti muuna liiketoimintana erilaisen metallituotteiden alihankintavalmistuksen. Komponenttien alihankintahitsausta, aihoiden kokoonpanohitsausta ja pienimuotoista osavalmistusta tehtiin kymmenillä pohjalaismaatililla. Aika ja yritysten hankintatavat ovat kuitenkin muuttuneet suosimaan

suurempia hankintakokonaisuuksia ja järjestelmäliiketoimintaa. Tämän toiminnan kulta-ajat ovat ohi.

Vaikka Kallioniemi ei suostukaan heittämään palloa ilmaan hyvästä valmiista liikeideasta hän on sitä mieltä, että maatilalle sopiva uusi liiketoiminta voisi liittyä

KARI KALLIONIEMI
yritysasiantuntija

palveluliiketoimintaan, joka ei ole liikepaikkasidonnaista, ja joka vaatii näppäryyttä. Nykyajan harrastamiseen liittyviä erilaisia koneita ja laitteita yhä kasvava määrä. Näihin liittyvissä palveluissa kysynnän ja tarjonnan epäsuhta näkyy kulluttajalle päin huoltojen odotusaikoina. ■

TULEVAISUUS - KESKUSTELU AVAA UUSIA IKKUNOITA

TULEVAISUUSKESKUSTELU on ProAgrian palvelutuote, jossa asiantuntijan kanssa keskustellen käydään läpi maatilain tai yrityksen nykytilanne niin voimavarojen kuin toimintaa rajoittavien seikkojen ja yritystä ympäröivien markkinoiden osalta. Yrittäjä luo itse omasta toiminnastaan riittävän "ulkopuolisen" kuvan, ja voi jatkaa esimerkiksi liikeidean kehittämistä joko yksin tai asiantuntijan kanssa yhteistyössä kohti uusia haasteita. Tulevaisuuskeskustelusta jää asiakkaalle kirjallinen dokumentti. ■

Tilusjärjestelyllä uusia mahdollisuuksia kylän maankäyttöön

TILUSRAKENNE ON SARKAJAON JÄLJILTÄ PAIKOITELLEN YHÄ PIRSTALEINEN. Tilusjärjestely järkevöittää rakennetta ja avaa uusia mahdollisuuksia maankäyttöön.

MIKSI TEHDÄ TILUSJÄRJESTELYJÄ? Historialliset tilusrakenteet eivät palvele parhaalla mahdollisella tavalla kylien asuinrakentamista, infrastruktuuria, aiempaa huomattavasti suurikokoisempia ja lukumäärältään vähäisempiä maatiloja eivätkä niiden tuotantotekniikkaa. Pienilläkin, kyläläisten ja maanomistajien kanssa yhteistyössä räätälöidyillä, tilusten järjestelyillä on mahdollista parantaa huomattavasti kylän maankäyttöä.

KYLÄN IDENTITEETTI Laadukas maankäytön suunnittelu edellyttää aina perusteellista tutustumista alueeseen. Maiseman perustekijät: maastonmuodot, maaperä, pienilmasto, vesisuhteet, kasvillisuus, eläimistö sekä ihmistoiminta tekevät joka alueesta oman ainutlaatuisen kokonaisuuden. Tätä kulttuurimaiseman ainutlaatuisuutta korostamalla ja kehittämällä vahvistetaan kylän identiteettiä. Vahva identiteetti taas houkuttelee alueelle uusia asukkaita ja luo edellytyksiä yritystoiminnalle. Maankäytön mahdollisuuksia pohdittaessa käytetään apuna alueelle tehtyjä selvityksiä ja suunnitelmia. Useissa kylissä ei ole rakentamista ohjaavaa yleiskaavaa. Merkittävien vesistöjen varsille tai muita luontoarvoja sisältäville alueille on usein laadittu selvityksiä tai yleissuunnitelmia, joita voidaan hyödyntää jatkosuunnittelussa.

MAHDOLLISUUDET Maankäytön mahdollisuuksia ja eri toimintojen yhteensovittamista voidaan tutkia esimerkiksi

uusien asutuskeskittymien, tiestön, yleisen virkistyskäytön, energian tuotannon, vesiensuojelun sekä laajentavien tilakeskusten osalta. Missä ovat kylän houkuttelevimmat rakennuspaikat? Voisiko vanhan soranotopaikan jalostaa virkistyskäyttöön? Kuuluuko yhteinen jätevedenpuhdistamo tai energiantuotanto kuten tuulimyllypuisto kyläläisten tulevaisuuden suunnitelmiin? Miten muuttuvien peltoalueiden maankäyttömahdollisuudet voi hyödyntää parhaiten? Kannattaisiko hankalasti viljeltävän peltokuvion tai kosteuden painanteen muuttaminen

luonnonhoitopelloseksi tai kosteikoksi?

YHTEINEN PÄÄMÄÄRÄ - ELINVOIMAINEN KYLÄ Maanomistus mielletään usein muututtomaksi. Kehittyvien, elinvoimaisten kylien takana on kyläläisten luottamus toisiinsa ja toimiminen yhteisten päämäärien hyväksi. Alueen luontaisia vahvuuksia korostava maankäytön kehittäminen edistää kylän kokonaisvaltaista kehitystä ja vetovoimaisuutta. ■

ANNUKKA KUOPPALA
maisesuunnittelija

VILJELIJÄ

Ota itsellesi täysi hyöty viljakaupasta yhteistyössä Avenan kanssa

Avena on vilja- ja öljykasvikauppaan erikoistunut yritys. Ostamme kaikkea kauppakelpoista viljaa ja rypsiä sekä rapsia. Keskustelemme mielellämme viljakaupasta kanssasi.

Ota yhteys:		
Espoo		Peri
Johan Andberg 010 402 2520		Matti Koskela 010 402 2528
Hanna Ikävalko 010 402 2523		Salo
Seija Uuskoski 010 402 2525		Matti Hämäläinen 010 402 2535
Sari Tuominen 010 402 2314		Juha Mikola 010 402 2534
Kouvola		Vaasa
Kenneth Ahlgvist 010 402 2532		Bror Staffas 010 402 2529
Anne Perätalo 010 402 2524		

Viljakaupan ykköspaikka
www.avenakauppa.fi

Puman reviiirillä ei hukkakaura viihdy

Puma Extra on erikoisvalmiste hukkakauran ja luohon torjuntaan ohra-, vehnä- sekä ruisviljelyksiltä

- Luotettava, pitkän ajan hyvät kokemukset
- Paras teho ruiskutettaessa viljan pensomisen puolivälissä-korrenkasvun alussa
- Ei pohjavesirajoitusta
- Voi ruiskuttaa ohjeen mukaisesti yhdessä mm. kasvitauti- ja tuhohäiräaineiden kanssa

Tutustu aina käyttöohjeeseen ja noudata sitä.

Bayer Oy, Bayer CropScience, Keilaranta 12, PL 73, 02151 Espoo
puh. 020 785 21, www.bayercropscience.fi, www.bcsmobil.fi

RAKENUSRATKAISUJA
LÄMMÄS- JA VUOHITILALLE 3.2.2012.
Kouluttajana norjalainen
asiantuntija Svein Johnsen.

Lue lisää:
www.proagria.fi/ep

WEBLÄMMÄS helpottaa tietojen kirjaamista.

WEBLÄMMÄS ON KÄYTÖSSÄ

Tuotosseurantaan kuuluvien lammastilojen arki on helpottunut WebLammasta-ohjelman myötä. Eviran ja ProAgrian lammastiedot kirjataan nyt samanaikaisesti.

Kirjautumalla sisään www.proagria.fi/verkko-palvelut tallentamaan oman tilan tietoja ja samalla kertaa lähettämään ne, sekä Eviran että ProAgrian rekisteriin. Uusina toimintoina ovat muun muassa suodattimet, joiden avulla on helppo ryhmitellä eläimiä ja sähköinen sukupuu.

Kaikkien tuotosseuranta-tiloille on lähetetty postissa käyttäjä tunnus ja salasana. Mikäli näitä ei ole tullut tarkista, että valtuutus sopimus on palautettu. Sopimus antaa oikeuden siirtää lammastietoja WebLampaasta Eviran rekisteriin sekä toisinpäin.

Jatkossa tuotosseurantilojen suositellaan tallentavan kaikki lammastiedot WebLampaan kautta, tällöin tapahtumatiedot tallentuvat oikein tuotosseurannan raportteihin. Lampailla lasketaan WebLampaassa BLUP-indeksit kahden viikon välein aina parittomien viikkojen lopulla.

WebLampaan koulutuskiertue käynnistyy tammikuussa. Henkilökohtaisempaa opastusta ohjelman käyttöön tehdään lammastuontakäynnillä.

KATSO NÄMÄ JA MUUT
LÄMMÄSKOULUTUKSET:
WWW.PROAGRIA.FI/EP

MILLA ALANCO
kotieläinasiantuntija

TIESITKÖ TÄMÄN VANHASTA MAANVILJELYSSEURASTA?

- NYKYINEN PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA** jatkaa Vaasan läänin maanviljelysseuran (1863–1908), Etelä-Pohjanmaan maanviljelysseuran (1909–69), Etelä-Pohjanmaan maatalouskeskuksen (1970–92), Etelä-Pohjanmaan maaseutukeskuksen (1992–2001) ja ProAgria Etelä-Pohjanmaan maaseutukeskuksen (2002–04) työtä.
- VAASAN LÄÄNIN MAANVILJELYSSEURA** oli ainoa vanhoista lääninseuroista, jonka perustamisajatus lähti yksityisiltä eikä kuvernöörinvirastosta, ja jossa kuvernööri valittiin vuosina 1863–93 puheenjohtajaksi suljetulla lippuäänestyksellä. Muissa seuroissa kuvernöörin puheenjohtajuus vahvistettiin säännöissä.
- VAASAN LÄÄNIN MAANVILJELYSSEURAN ALKUPERÄINEN TOIMINTA-ALUE ULOTTUI JYVÄSKYLÄSTÄ OULUN LÄÄNIN RAJALLE.** Ensimmäisenä itsenäistyi Keski-Suomen maanviljelysseura 1894, sitten Österbottens svenska landbruksällskap 1904 ja viimeisenä Keski-Pohjanmaan maanviljelysseura 1908. Jäljelle jäänyt järjestö muutti nimensä Etelä-Pohjanmaan maanviljelysseuraksi 1909.
- NAISET OLIVAT MUKANA MAANVILJELYSSEURAN TOIMINNASSA ALUSTA ASTI:** he toivat töitänsä näyttelyihin, olivat niiden järjestelytoimikunnissa, työskentelivät seuran palkkaamina lääninkarjakoina ja käsityönopettajattarina. Naisjäseniä seurassa oli vielä 1800-luvun lopulla vain muutama kymmenen, mutta 1900-luvun alussa jo viidennes.
- MAANVILJELYSSEURA PYRKI ALUSTA ASTI KAKSIKIELISYYTEEN,** mutta käytännön syistä asiakirjakieli oli ruotsi. Äänestyksellä otettiin suomi seurassa tasa-arvoiseksi ruotsin kanssa vuonna 1896, jolloin pöytäkirjat alettiin kirjoittaa molemmilla kielillä. Johtokunnassa oli suomenkielisten jäsenten enemmistö 1900 ja suomesta tuli johtokunnan virallinen kieli 1902. Ruotsin kielen käyttö asiakirjoissa jäi kokonaan pois vuoden 1906 alusta.
- MAANVILJELYSSEURAN ENSIMMÄINEN PAIKALLISJÄRJESTÖ ELI MAAMESSEURA PERUSTETTIIN TOHOLAMMILLE VUONNA 1899.** Vuonna 1906 jokaisessa läänin kunnassa oli jo maamiesseura, ja innokkaat jäsenet alkoivat perustaa kyläseuroja. Niistä ensimmäinen aloitti toimintansa Lappajärven Keskikunnassa — Itäkyllään oli kyllä aiottu perustaa maamiesseura jo aiemmin, mutta pääseuran johtokunta oli torjunut ajatuksen, koska kylässä ei ollut ainuttakaan maanviljelysseuran jäsentä!
- MAANVILJELYSSEURA TOIMI VAASSA VUOKRATILOISSA, JOISSA OLI MYÖS SIHTTEERIN ASUNTO. SEINÄJOELLE MUUTETTIIN VUONNA 1909.** Nykyinen Elinkeinotalo on järjestön kolmas oma toimitalo Seinäjoella. Vuosina 1920–30 toimittiin Koulukadun ja 1930–86 Kauppakadun varrella.

Noppitietoa kokosi Kaisa Viitala, joka tekee ProAgria Etelä-Pohjanmaan ja sen edeltäjien 150-vuotishistoriaa. Kirja ilmestyy syksyllä 2013, ja voit seurata sen syntymä blogissa: <http://blogit.proagria.fi/ep/maamiesseura/>

Säätösalojakaivoihin voi saada tukea

Säätösalojituksen avulla maan vesitasapainoa voidaan säädellä tehokkaammin, kun osa kevätvirtaamasta pidätetään maassa kauemmin. Tällä on selviä hyötyjä pellon satoisuuteen, ja vesistöihin valuu entistä vähemmän ravinteita ja muita kuormittavia aineita.

Säätösalojituskaivojen rakentamiseen voi hakea investointitukea, seuraava hakuaika 31.3.2012 mennessä. Vesistöjen läheisyydessä sijaitseville pelloille voidaan johtaa jopa lisävetä kuivimpaan aikaan erillisen pumpun avulla. Säätösalojituksen hoitoon on mahdollista hakea lisäksi ympäristötuen erityisosa.

Catermass-hankkeessa testataan säätösalojituksen vaikutusta maan ja viljelykasvien ravinne- ja hivenainepitoisuuksiin. Lisäksi tarkkaillaan vesistöihin kohdistuvien valumiin määriä. Lisätietoja hankkeen Internet-sivuilta. ■

LISÄTIETOJA:

JUHA.LAAKSO@PROAGRIA.FI, P.040-526 4930

Laskuesimerkki investointituen määrästä, ja hanke-esittely: www.catermass.fi

KASVINSUOJELUAINEIDEN KÄYTTÄJÄKOULUTUKSET

KURSSIPÄIVÄT
alkavat 10.00.

ILMOITTAUTUMISET
viim. 3 päivää ennen
tilaisuutta

040 706 3386

WWW.PROAGRIA.FI/EP >
TAPAHTUMAT.

Ilmoittautuessa tarvitaan
tilatunnus.

KURSSIMAKSU: 40€ e,
sis. ALV 23%, maksetaan
käteisellä ovelta.

Lisätietoja:

JARI MÄKINEN

040 510 2795,

JARI.MAKINEN@PROAGRIA.FI

01.02.2012	Kauhava, Härmän, Kuntokeskus, auditorio
02.02.2012	Seinäjoki, Elinkeinotalo
07.02.2012	Alajärvi, Kanavan kevari
08.02.2012	Kauhava, Yrittäjäopisto, auditorio
09.02.2012	Töysä, Hotelli Onnentähti, auditorio
14.02.2012	Ilmajoki, Etelä-Pohjanmaan opisto, auditorio
15.02.2012	Evijärvi, Evijärven kunnantalo, valtuustosal
16.02.2012	Seinäjoki, Ylistaro-talo
21.02.2012	Lappajärvi, Kivitippu, Mänkikapinetti
22.02.2012	Teuva, Teuvan nuorisoseura
24.02.2012	Laihia, Laihian srk. / vanha meijeri, Laihiantie 29
06.03.2012	Vähäkyrö, Vähäkyrön OP
07.03.2012	Kauhava, Korttesjärven OP, kerhuhuone
08.03.2012	Kurikka, Jurvan kunnantalo, valtuustosal
13.03.2012	Isokyrö, Kalliojärven Viihdekeskus
14.03.2012	Kauhajoki, Suupohjan ammatti-instituutti, Suupohja-Sali
15.03.2012	Vimpeli, Vimpelin kunta, kunnantalo
20.03.2012	Alajärvi, Lehtimäen kunnantalo, auditorio
21.03.2012	Kuortane, Kuortaneen Urheiluoipisto luentosal
22.03.2012	Karjajoki, Ravintola Lähiluola, Pyhävuori
27.03.2012	Kurikka, Hotelli-Ravintola Pitkä-Jussi
28.03.2012	Seinäjoki, Peräseinäjoen terästalo
29.03.2012	Lapua, Lapuan kristillinen kansanopisto
03.04.2012	Jalasjärvi, JAKK
07.06.2012	Seinäjoki, Koulutuskeskus Sedu, Kirkkokatu 10
08.06.2012	Seinäjoki, Koulutuskeskus Sedu, Kirkkokatu 10

Kotimaista sen olla pitää!

AtriaNauta ja AtriaSika
– suomalaisen kotieläintilan läheisimmät kumppanit.

Tarjoamme

- sujuvat teurasnoudot ja eläinvälityksen
- kilpailukykyiset teuras-, vasikka- ja porsashinnat
- tuottavan osuusuntajäsenyyden
- edulliset, monipuoliset ja tuottavat rehut
- lannoitteet, polttoaineet ja muut tarvikkeet
- markkinoiden edullisimman luoton A-Rahoituksella

Soita
020 472 7060

Soita
020 472 7325

Nähdään Sarka-messuilla! Investoi lihantuotantoon, tule tutustumaan rakennusmalleihimme osastolla A10.

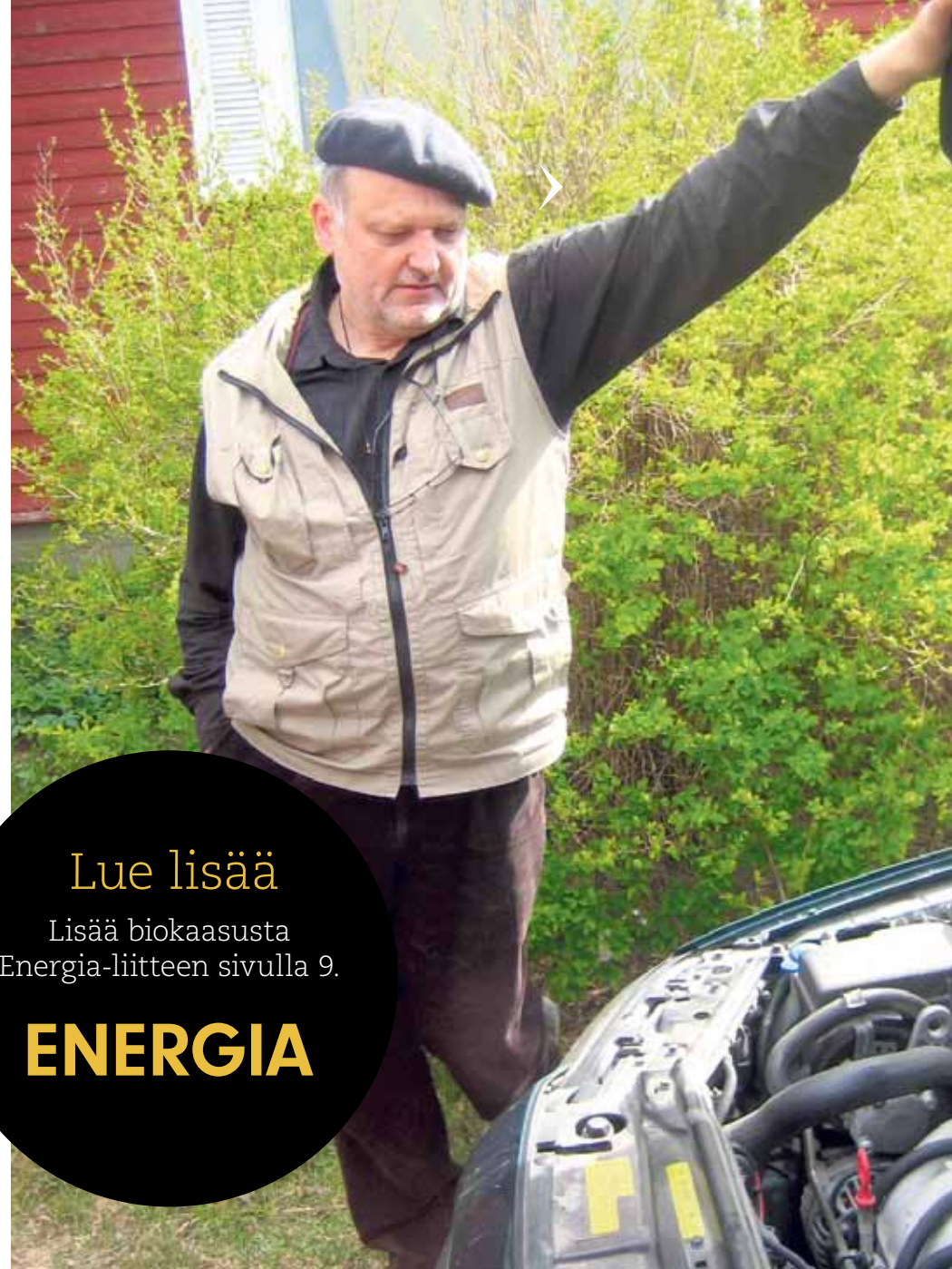
Nurmisadosta ei pidä tinkiä!

Yaran lannoitevalikoima on räätälöity suomalaisen viljelyn tarpeisiin ja sen tasapainoinen ravinnekoostumus on vankka pohja hyvälle kasvulle. Oikealla lannoituksella saat nurmestasi 2000 – 4000 kiloa lisäsatoa hehtaarilta, joka vastaa 1800 – 3600 rehuyksikköä, lannoituskustannusten ollessa vain 10 – 15 % säilörehun tuotantokustannuksista.

Nurmen satomäärä vaikuttaa keskeisesti myös säilörehun hintaan, sillä 1000 rehuyksikön lisäys laskee rehun hintaa 3 senttiä rehuyksikköä kohti, jolloin maidontuotantokustannukset laskevat jopa 2 senttiä maitokilolta. Nurmen lannoitus on kannattava sijoitus.

Lue lisää nurmen lannoituksesta www.farmit.net

YaraMila™

ERKKI KALMARI Laukaalainen Erkki Kalmari saa tuloja biokaasusta.

Lue lisää

Lisää biokaasusta
Energia-liitteen sivulla 9.

ENERGIA

KAASUAUTOILUSTA LISÄTULOJA MAATILALLE

Suomessa autoillaan jo 1000 kaasuautoa, jotka toimivat metaanilla. Kaasuauto käyttävät polttoaineenaan myös bensiiniä, joten matka ei katkea vaikka autoilee kaasuverkon ulkopuolelle.

Biokaasun tankkausasemille olisi kysyntää myös maatiilojen yhteydessä eri puolilla Suomea. Laukaalla kaasuauton voi tankata Erkki Kalmarin tankkausasemalla, joka on perustettu maitotilan yhteyteen.

BIOKAASU PÄIHITI MAIDON TUOTANNON Kalmarin tilalla biokaasusta saatavat tulot on ohittanut maidontuotannon. — Tuottajat keskittyvät myymään bulkkia halvalla, vaikka mahdollisuus olisi myydä biometaanin suoraan kuluttajille ilman välikäsiä, jolloin tuotteen saa hinnoitella itse, Kalmari toteaa. Energian hinnan nousun myötä, biokaasusta tulee todennäköisesti yhä kysytympi ratkaisu energiantuotantoon sekä autoiluun. Tulevaisuus riippuu kuitenkin valtion energiapolitiikan ratkaisuista. Uhkana Kalmari näkee sen, että valtio suosii muita polttoaineita. Esimerkiksi biokaasuautojen dieselvero poistettiin vasta vuonna 2004.

MYYJÄN MARKKINAT Markkinat ovat virkistyneet biokaasuautoilun osalta parin viime vuoden aikana. Kalmarin tankkausasemalle on myyty asiakkaille 110kpl magneetikortteja, joilla laitteesta voi tankata. Vuonna 2010 suoritettuja tankkauksia asemalla oli noin 250 kertaa kuukaudessa ja määrä on siitä tasaisesti noussut. Kalmari kertoo, että biokaasu on Suomen edullisin ja ympäristöystävällisin tapa autoilla. Bensalitraa vastaava määrä biokaasua on pumppuhinnaltaan noin 0,80e. Kalmari toteaa myyvänsä suomen halvinta polttoainetta.

KOKEILUJA MYÖS SEINÄJOELLE Tankkausasteille olisi kysyntää myös Etelä-Pohjanmaalla. Seinäjoen Elinkeinokeskusten tavoitteena on käynnistää biokaasuautoilu alueella ns. konttimallilla. Mallissa biokaasuauton tankkausaste toteutettaisiin "farmarisäiliö" tyyppisesti kaasusäiliökonttila, joka tuotaisiin käyttökohdteeseen. Kontti vaihdettaisiin täyteen nestekaasupullon vaihtoperiaatteella. Ruotsissa on käytössä samantyyppinen ratkaisu, jossa kaasun jakelu on hoidettu osittain kaasusäiliö konteilla tai nesteytettyllä kaasulla. Ruotsissa on käytössä noin 40 000 kaasuautoa ja lähes kaksisataa tankkausastetta.

MUUTOSTÖIHIN? Kaasuautoja saa ostettua jo käytettynä tai käytössä olevan bensiinauton voi muuttaa kaasu-bensiini autoksi. Muutostyöt maksavat noin 2500 euroa. Tuotettu biokaasu puhdistetaan, kuivataan ja paineistetaan liikennebiokaasuksi (biometaanin). Markkinoille on tulossa edullisia maatalolle soveltuvia puhdistusyksiköitä. Tällä hetkellä biokaasun puhdistusyksikön hinta on noin 200 000 euroa. Kannattava puhdistuslaitteenvestointi edellyttäisi isohkoa biokaasutuotantoa. Kalmarilta on pitkä kokemus biokaasuteknologiasta ja sen kannattavuudesta ja hän kannustaakin karjalallisia yhteistyöhön biokaasureaktoreiden perustamisessa. ■

MINNA NISKALA
Maatilan ekotehokkuus -hanke
viestintäharjoittelija

Kasvattaisinko luomumansikoita?

LUOMUMANSIKOILTA odotetaan hyvää laatua ja erinomaista makua.

Luomumansikoista on markkinoilla pulaa. Vuonna 2011 Suomesa tuotettiin luomumansikkaa 121 hehtaarin alalla, tästä yksi hehtaari kasvoi Etelä-Pohjanmaalla. Lähimarkkinoillekin sopisi kymmeniä uusia tuottajia.

Luomumansikan tuotannon aloitukseen on valittavissa kolme vaihtoehtoa. Koska siirtymävaihe luomuun on kaksi vuotta, pääsee luomulaatuista mansikkaa myymään kolmantena vuonna. Aiemmin toki mansikkaa saadaan myyntiin, mutta siirtymävaiheessa sillä ei vielä ole luomustatusta. Luomumansikan tuotannon voi aloittaa siirtämällä omat pellot luomuun tai vuokraamalla sopivan luomupellon, johon mansikkamaan perustaa. Lisäksi luomumansikkaa voidaan kasvattaa rajoitetussa kasvualustassa esimerkiksi tunnelissa tai kasvihuoneessa, jolloin tuottajaksi pääsee ilman siirtymävaihetta.

SOPIVA KASVUPAIKKA Luomutuotannossa avomaalla korostuu oikean kasvupaikan merkitys. Mansikalle sopivat parhaiten itään tai etelään viettävät kivennäismaat. Multavuusi parantaa maata ja vesitalouden on oltava ehdottomasti kunnossa. Paras tilanne on, jos ennen perustamista saadaan pää- ja hivenravinteet tasoltaan vihreälle ja happamuus 6.5:n tuntumaan.

Peruslannoituksessa suositetaan karjanlantaa ja täydennystä tehdään ravinnetarpeiden mukaan. Lähitöillä pitää myös olla saatavilla vettä, jota tarvitaan kasteluun ja hallasadetukseen. Vesilähteenä voi olla allas, kaivo, joki, järvi tai vesiosuuskunnan liittymä. Perustamisvaiheessa on myös päästävä kestorikkakasveista eroon. Tuovallisimmin se hoidetaan huolellisella avokesannoilla ennen mansikan istuttamista.

TASAPAINOINEN VILJELYKIERTO Mansikasta otetaan yleensä kolme tai neljä satoa. Enempää ei kannata tavoitella, sillä kasvuston kunto heikkenee ja marjojen laatu huononee kasvuston ikääntyessä. Viljelykiertoon valittaville välikasveille on monta toivetta: syvä juuristo maan rakenteen parantamiseksi, ravinteiden lantaus, monivuotisten rikkakasvien vähentäminen ja myyntitulotkin olisivat tervetulleita. Väli vuosia pidetään vähintään kolme ja kiertoon suositellaan muun muassa kauraa, vironn- ja tai palkohernettä, nurmea sekä ruista. Myös avokesanto on usein välttämätön kesto- rikkakasvien torjumiseksi. Yleensä noin puolet tilan marjantuotantoon sopivasta peltoalasta on mansikalla, puolet väliviljelykasveilla.

KATTEET JA KASTELU Tavallisin mansikan kateratkaisu on

musta muovi, joka lämmittää maata ja torjuu tehokkaasti rikkoja. Luomupellolla riviväliin kylvetään hidaskasvuinen leikkattava nurmisiemenseos. Myös luomumansikkapenkkiin vedetään tiikkukastelut, joilla kasvuston vedensaanti voidaan optimoida. Mansikanviljelijöiden suosikkilajikkeita ovat Bounty ja Polka. Luomumarjojen ystävät arvostavat hyvää makua, ja nämä lajikkeet ovat makeita keustosuosikkeja

TAUDIT JA TUHOLAISET Kasvupaikan valinnalla ja huolellisella viljelyllä pyritään siihen, että taudit ja tuholaist kasvuston kunto heikkenee ja marjojen laatu huononee kasvuston ikääntyessä. Viljelykiertoon valittaville välikasveille on monta toivetta: syvä juuristo maan rakenteen parantamiseksi, ravinteiden lantaus, monivuotisten rikkakasvien vähentäminen ja myyntitulotkin olisivat tervetulleita. Väli vuosia pidetään vähintään kolme ja kiertoon suositellaan muun muassa kauraa, vironn- ja tai palkohernettä, nurmea sekä ruista. Myös avokesanto on usein välttämätön kesto- rikkakasvien torjumiseksi. Yleensä noin puolet tilan marjantuotantoon sopivasta peltoalasta on mansikalla, puolet väliviljelykasveilla.

ARJA RAATIKAINEN
marja-asiantuntija
MarjaTsemppi-hanke

KURIKAN MIEDOSTA KESTÄVÄT TERÄSOVET
VUODESTA 1969
Valmistamme

- Lehtiovet, -Pariovet, -Taitto-ovet
- Liukuovet, -Liukupalo-ovet
- Myös kaikki konekäyttöisenä
- Aukipitolaitteet
- Maalattuna tai kuumasinkittynä

Valmistus määrämitoin

Miedon Metall Oy
Tel 06 450 2 325 www.miedonmetalli.fi

SOVIEN VAIHMMAT
Korkein laatuvaatimus

AAA
Korkein laatuvaatimus

SEINÄ- JA KATTOELEMENTIT
30 VUODEN KOKEMUKSELLA
KOTIMAISTA TÄYTTÄ TAVARAA
SUOMEN SÄÄOLOIHIN
HALLIIN, VARASTOON...
POLYURETANIELEMENTIT
www.termopanelis.fi (03) 883 700

IELS TERMO PANELS TERI

YRITYSTOIMINNAN AAKKOSET – kehittämisohjelma

13.3.2012 – 17.4.2012
9 x 4 h + erikseen sovittava palveluyrityksen johtamisen illta
Klo 16.30 – 20.30
Sokos Hotelli Lakeus, Torikatu 2, Seinäjoki

SUUNNITTELETKO OMAN YRITYKSEN PERUSTAMISTA?
"Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty" pätee myös oman yritystoiminnan käynnistämiseen. Yritystoiminnan Aakokset - kehittämisohjelma on räätälöity omaa yritystä suunnitteleville ja juuri yrityksen käynnistäneille. Ohjelma antaa perusvalmiudet yrittäjän toimimiseen. Kymmenen koulutusiltaa toteutetaan maaliskuussa 2012. Kouluttajina toimivat kokeneet konsultit Erkki Lailla ja Maire Rinta-Kanto. Ohjelman aikana voi ohjautusti kehittää oman yrityksensä liiketoimintasuunnitelmaa. Jokaisella osallistujalla on mahdollisuus noin puolen päivän pituiseen asiantuntija-apuun oman yrityksen suunnittelun tehostamiseksi.

Koulutusiltojen teemat ovat:

Ohjelma:

1. ilta ti 13.3.2012 **Liikeidean arviointi**
• liikeidean selkeyttäminen, markkinoiden, asiakkaiden ja kilpailun analyysi sekä markkinoinnin perussuunnitelman laatiminen
2. ilta to 15.3.2012 **Markkinoinnin ja myynnin suunnittelu ja toteutus**
• markkinoinnin ja myynnin toteuttamisvaihtoehdot, myyntiteknikka ja myynnin edistäminen
3. ilta ti 20.3.2012 **Yrityshankkeen taloudellinen suunnittelu**
• taloudellisten suunnittelulaskelmien laatimisen periaatteet, yrityksen arvonnäyttö, kriittisen pisteen analyysi sekä tuotteen/palvelun hinnoittelun periaatteet
4. ilta to 22.3.2012 **Liiketoimintasuunnitelman laatiminen ja liiketoiminnan valinta**
• liiketoimintasuunnitelman laatimisen periaatteet, käytännön tekniikka sekä yritysvalinnan valinta
5. ilta ti 27.3.2012 **Kirjanpidon hoito ja tilinpäätös**
• kirjanpitovalmius ja kirjanpidon organisointi sekä tilinpäätöksen rakenne, ymmärtäminen sekä analysointi
6. ilta to 29.3.2012 **Yritystoiminnan rahoitus**
• rahoitusuunnitelman laatiminen, rahoitusvaihtoehdot, niiden kustannusrakenteen sekä yritystoiminnan tuet
7. ilta ke 11.4.2012 **Yritystoiminnan verotus**
• arvonnäyttö ja yritystoiminnan verotuksen periaatteet ja erikseen verotus eri yritysaloilla
8. ilta to 12.4.2012 **Työnantajatehtävät ja yrittäjän oma sosiaaliturva**
• yrittäjä työntekijänä sekä yrittäjän oman sosiaaliturvan määrittäminen
9. ilta ti 17.4.2012 **Liiketoiminnan suunnittelun yhteenveto ja käytännön perustamistoimet**
• yhtiön perustamistoimet, toiminnan käynnistämisen vaatimat ilmoitukset ja luvat
• yhteenveto pk-yrityksen luomisen johtamisen perusasioista
10. ilta (ti 24.4.2012) **SOVITTAAN ERIKSEEN: Palvelu- ja asiantuntijayritys**
• palvelu- ja asiantuntijayrityksen johtamisen ja toiminnan suunnittelun erityispiirteet sekä asiantuntijayrityksen johtaminen

Hinta: 150 €/osallistuja (työttömät 75 €).
Vuonna 2012 koulutus sisältää de minimis -tukea.
KTM yritysconsultti Erkki Lailla
sähköisesti ELY-keskuksen tapahtumakalenterin kautta viimeistään 6.3.2012
www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa (tapahtumat ja koulutukset)
Paikat (max 20) täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.
Koulutuspaikka on vahvistettava ennen aloitusta.
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Eliisa Rissanen 050 - 396 7667 tai eliisa.rissanen@ely-keskus.fi

Pääkouluttaja:
Ilmoittautumiset:

Tiedustelut:

RUISLEIPÄ PAISTUU mummolassa ja citykeittiössä. Sen tekemisen tahtoo nykyään taistaa sekä sinkut että jo eläkepäiviä kolkuttelevat. Ruisleipä onkin mitä parhainta syötävää.

KOHTI TÄYDELLISTÄ *ruisleipää*

Ruis hellii vatsaa, ehkäisee sydän- ja verisuonisairauksia sekä tyypin 2 diabetesta ja helpottaa painonhallintaa. **Maa- ja kotitalousnaiset** jakavat ympäri Suomen vinkkejä Ruisleipätalkoissa jokaiseen omaan leivontarutiiniin. Samalla kohisten on noussut ja yhä nousee ruisleivän arvostus. Toisin kuin virheellisesti ajatellaan, maistuva leipä paistuu myös sähköuunissa.

4 LIMPPIA TAI 5 - 6 REIKÄLEIPÄÄ

1,5 l haaleaa vettä
2 dl taikinajuurta
n. 2 kg ruisjauhoja
3 - 4 tl suolaa

1. PÄIVÄ

Sekoita kädenlämpöiseen veteen leivän juuri ja vatkaa sekaan ruisjauhoja niin paljon, että syntyy saakea velli. Peitä astia leiviniinalla. Jätä lämpimään (huoneenlämpö riittää), vedottomaan paikkaan käymään 1-2 vuorokaudeksi. Sekoita juurta käymisen aikana muutaman kerran ja lisää samalla hieman ruisjauhoja. Varaa riittävän iso astia, juuri kuplii voimakkaasti.

"Ruisleipä onnistuu paremmin, jos taikinajuurta platkutetaan niin kovaa, että se kuuluu naapuriin saakka"

Vinkkejä: Lämmin paikka voi olla esimerkiksi pesuhuoneessa lattialämmityksen päällä. Pienen astian voi laittaa myös uuniin tai mikroaaltouuniin suojaan vedolta (älä laita uunia päälle). Myös lämmin vesihaude on hyvä lämmön lähde. Astian voi peittää useammalla leiviniinalla tai tarvittaessa muovikelmulla tai -pussilla vedon torjumiseksi.

2. PÄIVÄ

OTA JUURTA TALTEEN NOIN 2 DL JA LAITA JÄÄKAAPPIIN TAI PAKASTIMEEN. Lisää kulhoon jääneeseen taikina-juureen suola ja alusta ruisjauhoilla sen verran, että taikinasta tulee sopivan kiinteää. Monen mielestä leivästä tulee sitä maukkaampaa, mitä löysemmäksi taikinan voi jättää. Tarvittava määrä riippuu jauhojen laadusta ja siitä, miten ne turpoavat. Huomioi, että jauhot imevät vettä hiljalleen – lisää jauhoja vähän kerrallaan niin, että alustat taikinaa aina välillä. Löysältä vaikuttava taikina saattaa muutamassa minuutissa turvota riittävän kovaksi.

Alusta, kunnes taikina alkaa irrota astian reunosta ja käsistä. Ihan kokonaan taikina ei irtoa, sillä rukiin sitko ei ole aivan vehnän veroinen.

Tasoiota taikinan pinnan ja painaa siihen kämmenselällä risti. Jätä taikina peitettynä vedottomaan paikkaan kohoamaan noin 1 - 2 tunniksi. Lämpö edistää nousemista. Ristikuvio hälvenee tai häviää, kun taikina on noussut leipomiseen sopivaksi.

Jos et muistanut ottaa juurivelliä talteen, ota tässä vaiheessa noin 2 dl taikinaa juureksi seuraavaa leivontakertaa varten.

NOSTA TAIKINAA RUISJAUHOILLA JAUHOTETULLE LEIVINALUSTALLE. Pidä riittävästi jauhoja saatavilla

Vinkki:

Leipä on kypsä, kun se kumisee ontosti pohjaan koputettaessa.

leivonnan ajan. Painele taikina kiinteäksi kaksin käsin. Leivo taikina pyöreiksi limpuiksi tai reikäleiviksi, anna kohota noin tunnin verran leiviniinalla peitettynä. Pistele ennen paistamista. Paistaminen sähköuunissa: Paista 225 – 250 °C:ssa hetki ja alenna lämpötila noin 200 asteeseen. Huom! Lämpötilat ovat ohjeellisia ja riippuvat uunista. Jatkan paistamista vielä reilu puoli tuntia. Ohuet reikäleivät voivat paistua jo parissakymmenessä minuutissa. Leivät ovat kypsät, kun ne kumisevat pohjasta koputeltaessa. Jos käytössä on kiertoilmauuni, voit laittaa leivät kylmään uuniin 200 asteeseen ja paistaa reilun tunnin. Anna leipien jäähtyä leiviniinaan käärittynä. Paistaminen leivinuunissa: Uunin on oltava riittävän kuuma, noin 250 – 300 astetta. Yleensä se vaatii kaksi pesällistä puita. Jos uuni on edellisenä päivänä lämmitetty runsaasti, pienempikin määrä voi riittää. Limpulleipä paistetaan noin tunnin verran, haaleammassa jälkiuunissa voi paistaa reikäleipiä. ■

toimitusjohtaja Antti Siljamäki	0400 365 997
tiedottaja Miia Lenkkeri	0400 159 118
hankepäällikkö Marita Öhage	040 689 1060
hankesihiteeri Elina Iivari	0400 872 528
ilmoittautuminen ja tuotetilaukset Tuula Perälä	040 706 3386
laskutus Seija Yli-Hukkala	(06) 4163 408

PROAGRIA KASVI-, SIKA- JA SIIPIKARJATILAT	
palvelupäällikkö Henri Honkala	040 827 7100

VILJATILAT	
• kasvintuotantoagrobiologi Jouni Leppä	0400 361 250
• kasvintuotantoneuvoja Niko Luikko	0400 297 245
• kasvintuotantoagrobiologi Jari Luokkakallio	0400 297 235
• kasvintuotantoagrobiologi Jari Mäkinen	040 510 2795
• kasvintuotantoagrobiologi Toni Tuomela	040 686 0559
• kasvintuotantoagrobiologi Pekka Tuomisto	0400 891 889
• kasvintuotantoagrobiologi Katariina Vihlman	040 582 6775

SIKA- JA SIIPIKARJATILAT	
kotieläinagrobiologi Hanna Hemilä	0400 228 083
talousagrobiologi Mika Mäenpää	040 528 7922
• kasvintuotantoagrobiologi Juha Mäkelä	0400 267 535
• kasvintuotantoagrobiologi Marja-Leena Perälä	0400 166 200
kotieläinagronomi Maija Yliaho	040 529 0832
kotieläinagrobiologi Johanna Sippola	0400 264 448

PERUNA- JA MARJATILAT	
• kasvintuotantoagrobiologi Mikko Kraatari	040 1373599
• kasvintuotantoagrobiologi Markus Luoma	0400 180 071
• kasvintuotantoasiantuntija Seppo Saari	0400 350 425
• marja-asiantuntija Arja Raatikainen	050 377 9530

PROAGRIA MAITO-, LIHANAUTA- JA LAMMASTILAT	
palvelupäällikkö, toim.joht.sij. Arja Talvilahti	0400 168 489

LIHANAUTA-, LAMMAS- JA HEVOSTILAT	
kotieläinasiantuntija lammastilat, Milla Alanco	040 706 0558
kotieläinagrobiologi lammass- ja vuohihanke Elina Vainio	040 199 0143
talousagrobiologi Marjut Viitasalo	040 353 0227
hevostalousneuvoja, HEKO-hanke Nanne Korpivaara	040 161 2552

MAAKUNNALLINEN MAITO	
• kotieläinasiantuntija luomutilat, Ulla-Maija Leskinen	040 504 5591
• kotieläinasiantuntija Johanna Mäntyharju	040 512 1901
kotieläinagrobiologi Sari Perälä	040 353 6634
kotieläinagrobiologi Satu Pärnänen	040 672 4567
talousasiantuntija Erkki Riihikangas	0400 160 041
kotieläinagrobiologi Tiina Soisalo	040 502 5590
• kasvintuotantoagrobiologi nurmiviljely Sari Vallinhovi	0400 764 217
hanketyöntekijä Nurmirturi-hanke Juha Luhtanen	040 749 9730

ITÄINEN MAITO (JÄRVISEUTU, KUUSIOKUNNAT)	
• kotieläinagrobiologi Salla Hongisto	0400 497 516
• kotieläinagrobiologi Merja Ilomäki	040 570 7900
• kotieläinagrobiologi Marika Kellokoski	040 673 6511
• kasvintuotantoagrobiologi Hannu Kivisaari	0400 798 580
• kasvintuotantoagrobiologi Janne Niemi	0400 422 765
kotieläinagrobiologi Hannu Putula	040 510 5965

ETELÄINEN MAITO (SUUPOHJA, JALASJÄRVI, KURIKKA, ILMAJOKI)	
• kasvintuotantoagrobiologi Arja Kananaja	040 507 0475
maitotilaneuvoja Marketta Kivistö	0400 163 318

kotieläinagrobiologi Arja Kujala	040 759 8618
talousagrobiologi Jarmo Lämpsä	040 126 3481
• kotieläinagrobiologi Kirsi Mattila-Löppönen	040 594 5745
maitotilaneuvoja Kerttu Reuhkala	040 513 3564
kotieläinagrobiologi Alli Tanner	0400 184 146
• kotieläinagrobiologi Auli Yli-Rahnasto	040 526 2467

POHJOINEN MAITO (KAUHAVA, KYRÖNMAA, LAPUA, SEINÄJOKI)	
• kotieläinagrobiologi Seija Autio	0400 720 956
• kotieläinagrobiologi Maria Ikola	040 761 9770
• maitotilaneuvoja Marita Jääskeläinen	0400 835 842
maitotilaneuvoja Marianne Minni	040 528 4582
• kotieläinagrobiologi Teija Onkamo-Hill	040 481 3818
• kotieläinagrobiologi Sami Sillanpää	040 521 2930
talousagronomi Juhani Torkko	0400 589 569

PROAGRIA RAKENNUS-, SALAOJA -JA MITTAUSPALVELUT	
palvelupäällikkö Timo Korpela	040 596 4032
rakennusinsinööri Minna Peltola	040 509 9928
rakennusinsinööri Markku Suomela	040 524 5913
rakennusmestari Erkki Yli-Kohtamäki	0400 364 230
rakennusinsinööri, Keski-Pohjanmaa Elina Tiinanen	040 560 9038
energianeuvoja Ekotehokkuus-hanke Ville Hakala	040 673 4707
salaajatekniikko Markku Keltto	040 730 9820
salaajatekniikko Rakennusmestari Juha Laakso	040 526 4930
agrobiologi Harri Niemelä	040 544 4510
salaajatekniikko Erkki Orrenmaa	0400 367 127
salaajatekniikko Heimo Pirttimäki	0400 367 212

PROAGRIA SPV-, TILI- JA YRITYSPALVELUT	
palvelupäällikkö Timo Pajula	040 503 2650
omistajanvaihdosasiantuntija Unto Kangas	040 766 7598
talousagronomi (sukupolvenvaihdokset) Samuli Lampinen	040 526 0147
talousagronomi (SPV,Tilipalvelut, Kauhajoki) Olavi Kuja-Lipasti	040 127 2420
talousagrobiologi (Tilipalvelut, Seinäjoki) Seija Yli-Hukkala	040 580 2258
talousagrobiologi (Tilipalvelut, Alajärvi) Sanna Takala	040 554 2669
tradenomi (Tilipalvelut, Kauhava) Kaija Autio	040 139 5597
talousagrobiologi (Tilipalvelut 5.4. saakka) Katja Kuusela-Opas	040 673 9747
talousagrobiologi (yritys- ja tilipalvelut) Satu Kallioniemi	040 848 7759

MAA- JA KOTITALOUSNAISET	
toiminnanjohtaja Terhi Väälisalo	0400 463 129
kotitalous- ja yritysneuvoja Asta Asunmaa	040 592 9226
kotitalous- ja yritysneuvoja Anna-Liisa Saari	0400 993 226
maiesmasuunnittelija Annukka Kuoppala	040 534 9336
maiesmasuunnittelija Jani Pitkäranta	040 868 2434

TRAHTTEERI	
elinkeinotalon lounas- ja tilausravintola, www.trahteeri.net	06 4163491

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAAN PALVELUPISTEET MAAKUNNASSA:	
Seinäjoki, Huhtalantie 2 (Elinkeinotalo) Alajärvi, Kauppakatu 26 Kauhava, Kauppatie 109 (Yrittäjäopisto) Suupohja, Puistotie 40 (Ykköskulma), Kauhajoki	

• = viljelysuunnitelman laatija

Uudet kasvat

TONI TUOMELA
kasvintuotantoagrobiologi

LUONNONVARA-ALA | KULTTUURI | LIIKETAUOUS | RAVITSEMISALA | SOSIAALI- JA TERVEYSALA | TEKNIikka

Opiskele luonnonvara-alalla

- Agrolögiksi, nuorten koulutus
- Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Metsätaloudeninsinööriksi, nuorten koulutus ja aikuiskoulutus

- Metsätalouden koulutusohjelma

Hakuaika 5.3.-3.4.2012.
Lisätietoja www.seamk.fi tai puh. 020 124 5704.

SeAMK
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Uskallusta tehdä.

TEETÄ NYT viljelysuunnitelma

Vältä kausikorotus ja tilaa viljelysuunnitelma 31.1.2012 mennessä. Viljelysuunnitelmia tekevät asiantuntijamme on merkitty takakannen yhteystietoihin tähdellä.

PRO Agria Etelä-Pohjanmaa

LAADUKKAAT NOVUS-VALVONTAKAMERAT!

Siirrettävää kameraa voi käyttää siellä, missä tapahtuu. Kiinteitä kameroita voidaan käyttää esim. sikaloiden, navetoiden, tallien ja pihatöiden yleisvalvontaan.

Helppo asentaa vaikka itse.
Erittäin monipuoliset toiminnot.

Helppokäyttöinen, suomenkielinen käyttöjärjestelmä.

Kameran kuvaa voit seurata nettiselaimen tai älypuhelimien kautta. Myös langattomuus on mahdollista.

PYYDÄ TARJOUS MYYJÄLTÄMME!

www.santorsecur.fi

AGRIMARKET - AMMATTILAISEN VALINTA

Kasvinsuojeluaineiden ennakkomyynti on käynnissä. Varmista valmisteiden saatavuus ja tee tilaus nyt edullisin ennakkohinnoin!

Lajikekohtaisilla kasvuoajelmilla hyvän kasvukunnon omaavilla pelloilla on mahdollista tuottaa laadukas ja hyvä sato. Tule keskustelemaan Agrimarketin asiantuntijoiden kanssa lisää uusimmista ja parhaimmista ratkaisuista sekä tekemään edulliset ennakkohankinnat!

Kasvuoajelmalla tuotetaan käyttötarkoituksen mukaista laadukasta ja suurta satoa!

Rikkakasvien torjuntaan

RATIO® 50 SX® PREMIUM

- Uuden sukupolven SX-fomulaatio
- Tehokas ja nykyaikainen gramma-aine
- Liukenee täydellisesti ja nopeasti veteen
- Helpottaa ruiskunpesua
- Erittäin monipuoliset tankkiseosmahdollisuudet

Uutuus

Tautiaineiden tehopakkaus

ACANTO® + PROLINE® TWINPACK

eepee AGRI MARKET www.agrimarket.fi

VILJAVUUS- TUTKIMUKSET

- Maa- ja lantanäytteiden lisäksi tutkimme elintarvikkeita, rehuja, vesiä, jätevesiä ja salmonelloja p. (06) 4255 705
- Viljavuustutkimukset (maa- ja lantanäytteet) p. (06) 4255 707

E-P:n ProAgrian jäsenille viljavuustutkimukset -10%

Näytelomakkeita ja -purkkeja saatavissa maaseututoimistoista, maatalousliikkeistä sekä alla olevasta osoitteesta. Näytteet voi toimittaa laboratorioon itse, postitse (postisopimus) tai Matkahuollon kautta.

Tarjouspyynnöt:
seppo.kangas@seinajoki.fi
p. 040 823 4005

www.seilab.fi Seinäjoen elintarvike- ja ympäristölaboratorio

Seilab Oy | Vaasantie 1, 60100 Seinäjoki | puh. (06) 4255 701
Avoimna ma-to 8-16, pe 7.30-15 | www.seilab.fi

POP Pankista kattavaa paikallista maatalouden tuntemusta!

POP Pankkien
maatalousasiantuntijat palveluksessasi:

Toimialue	Nimi	Puhelinnumero
Alahärmä	Broo Anna-Maija	06 485 5000
Evijärvi	Holkkola Jaana	06 769 6700
Isojoki	Forsman Sami	06 220 4520
Jurva	Kuusinen Kyösti	020 166 6409
Kauhajoki, Päntäne	Peräkorpi Jarmo	020 166 6261
Kauhava	Orrenmaa Pauli	06 434 5600
Kortesjärvi	Tyynelä Lauri	06 488 0000
Kristiinankaupunki	Ingves Ann-Christine	020 166 6592
Kurikka	Rinta-Homi Taina	06 450 6522
Kyrönmaa, Kokkola	Jantunen Väinö	06 478 8311
Laihia	Pernaa Jukka	06 477 6622
Lappajärvi	Lantela Pentti	020 749 5309
Lapua	Suokko Marko	06 433 9414
Lapuan Hellanmaa	Yli-Kuivila Mikko	06 433 7921
Lapuan Tiistenjoki	Peurala Päivi	06 433 7400
Teuva, Karijoki	Kittilä Jorma	020 166 6592
Ylihärmä, Ylistaro	Hietämäki Jarmo	06 482 3200

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@poppankki.fi

Ota yhteyttä!

POP Pankki

www.poppankki.fi

Aidosti lähellä ihmistä.